

Ikäihmisten ja hoivapalveluiden lautakunta

Aika 02.03.2023 klo 13:00 - 15:14

Paikka Pohjois-Savon hyvinvointialue, hallintokeskus, rak 10, 1 krs.

Käsitellyt asiat

§	Otsikko	Sivu
§ 22	Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus	4
§ 23	Pöytäkirjantarkastajien valinta	5
§ 24	Asioiden käsittelyjärjestys	6
§ 25	Pohjois-Savon hyvinvointialueen täydentävän ja ehkäisevän toimeentulotuen soveltamisohjeiden päivittäminen	7
§ 26	Ajankohtaiset asiat	9
§ 27	Pohjois-Savon hyvinvointialueen palvelustrategia	10
§ 28	Viranhaltijapäätösten tarkastaminen, Ikäihmisten ja hoivapalveluiden ltk 2.3.2023	13
§ 29	Tiedoksisaatettavat asiat 2.3.2023	14
§ 30	Muut asiat	15

Osallistujat

	Nimi	Tehtävä	Lisätiedot
Läsnä	Taipale Pekka	puheenjohtaja	
	Berg Marja	varapuheenjohtaja	
	Hämäläinen Vuokko	jäsen	
	Huhta Johanna	jäsen	
	Kärkkäinen Maija	jäsen	
	Lapveteläinen Tuomo	jäsen	
	Miettinen Heikki	jäsen	
	Pikkarainen Rauno	jäsen	
	Savolainen Lassi	jäsen	
	Sokka Irja	jäsen	
	Viljakainen Salme	jäsen	
	Heiskanen Päivi	pöytäkirjanpitäjä	
	Korhonen Mikko	esittelijä	
	Kokkonen Kaija Anneli	palvelualuejohtaja	
	Mykkänen Minna	johtaja ylihoitaja	
	Ohvo Pirkko	ikäihmisten neuvoston edustaja	
Poissa	Paahto Marena		
	Hedman Antti		
	Raatikainen Riitta		
	Korhonen Marko		

Allekirjoitukset

Pekka Taipale
puheenjohtajaPäivi Heiskanen
pöytäkirjanpitäjä

Käsitellyt asiat

22 - 30

Pöytäkirjan tarkastus 3.3.2023

Rauno Pikkarainen
pöytäkirjantarkastajaLassi Savolainen
pöytäkirjantarkastaja

Pöytäkirjan nähtävilläpito

Pöytäkirja pidetään nähtävillä Pohjois-Savon hyvinvointialueen yleisessä tietoverkossa osoitteessa www.pshva.fi 09.03.2023

Ikäihmisten ja hoivapalveluiden § 22
lautakunta

02.03.2023

Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus

Ikäholtk 02.03.2023 § 22

Kutsu kokoukseen on toimitettu sähköisen kokousjärjestelmän kautta. Kutsu on lähetetty Pohjois-Savon hyvinvointialueen hallintosäännön 164 §:n mukaisesti vähintään 4 päivää ennen kokousta.

Hyvinvointialuelain 108 §:n mukaisesti toimitella on päätösvaltainen, kun enemmän kuin puolet jäsenistä on läsnä.

Päätösehdotus Todetaan kokous laillisesti koolle kutsutuksi ja päätösvaltaiseksi.

Päätös Päätösehdotus hyväksyttiin.

Ikäihmisten ja hoivapalveluiden § 23
lautakunta

02.03.2023

Pöytäkirjantarkastajien valinta

Ikaholtk 02.03.2023 § 23

Päätösehdotus Toimielin valitsee pöytäkirjantarkastajat tarkastamaan tämän kokouksen pöytäkirjan. Pöytäkirjan tarkastajat toiminevat myös ääntenlaskijoina mahdollisten äänestysten sattuessa. Vuorossa aakkosjärjestyksessä ovat Rauno Pikkarainen ja Lassi Savolainen

Päätös

Pöytäkirjantarkastajiksi valittiin Rauno Pikkarainen ja Lassi Savolainen.

Ikäihmisten ja hoivapalveluiden § 24
lautakunta

02.03.2023

Asioiden käsittelyjärjestys

Ikaholtk 02.03.2023 § 24

Päätösehdotus Toimielin hyväksyy esityslistan kokouksen asioiden käsittelyjärjestykseksi.

Päätös Päätösehdotus hyväksyttiin.

Ikäihmisten ja hoivapalveluiden § 25
lautakunta

02.03.2023

Pohjois-Savon hyvinvointialueen täydentävän ja ehkäisevän toimeentulotuen soveltamisohjeiden päivittäminen

Ikähoitk 02.03.2023 § 25
509/05.19.00/2022

Valmistelija: Heli Pärnänen työikäisten sosiaalipalveluiden palveluyksikköjohtaja, puh. 044 7188 420, heli.parnanen@pshyvinvointialue.fi,
Sanna Räsänen johtava sosiaalityöntekijä, p. 044 7183 905, sanna.rasanen@pshyvinvointialue.fi

Pohjois-Savon hyvinvointialueen aluehallitus on hyväksynyt kokouksessaan 31.10.2022 (§ 278) täydentävän ja ehkäisevän toimeentulotuen soveltamisohjeet. Laki toimeentulotuesta on muuttunut 1.1.2023 alkaen. Lakimuutoksen myötä on tullut tarpeelliseksi päivittää 31.10.2022 aluehallituksessa käsitellyt ja hyväksytyt soveltamisohjeita muuttuneiden ilmausten ja pykälien osalta. Muutoksilla ei ole vaikutusta myönnettävän tuen määriin.

Soveltamisohjeet on päivitetty voimassa olevan toimeentulotukilain mukaiseksi toimeentulotukiasian käsittelyn (14 a §), toimeentulotukiasioinnin järjestämisestä ja asiakkaan oikeudesta henkilökohtaiseen palveluun (14 d § 3 mom.), sosiaalihuollon lausunnon (15 §), toimeentulotuen maksamisen (16 §) sekä ehkäisevän toimeentulotuen (8 §) osalta.

Esityslistan oheisaineistona:

- Päivitetyt täydentävän ja ehkäisevän toimeentulotuen soveltamisohjeet

Valmistelijan päätösehdotus:

Ikäihmisten ja hoivapalveluiden lautakunta päättää hyväksyä päivitettyt täydentävän ja ehkäisevän toimeentulotuen soveltamisohjeet käyttöönotettavaksi Pohjois-Savon hyvinvointialueella.

Esittelijä

ikäntyvien palveluiden toimialajohtaja

Päätösehdotus

Ikäihmisten ja hoivapalveluiden lautakunta päättää hyväksyä päivitettyt täydentävän ja ehkäisevän toimeentulotuen

Ikäihmisten ja hoivapalveluiden § 25
lautakunta

02.03.2023

soveltamisohjeet käyttöönnettäväksi Pohjois-Savon
hyvinvointialueella.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Ikäihmisten ja hoivapalveluiden § 26
lautakunta

02.03.2023

Ajankohtaiset asiat

Ikähoitk 02.03.2023 § 26

- Kokouksessa käydään läpi toimialueen ajankohtaisia ja valmistelussa olevia asioita.

Esittelijä ikääntyvien palveluiden toimialajohtaja

Päätösehdotus Lautakunta merkitsee tiedoksi esitellyt ajankohtaiset asiat

Päätös Merkittiin tiedoksi.

Ikäihmisten ja hoivapalveluiden lautakunta	§ 8	19.01.2023
Ikäihmisten ja hoivapalveluiden lautakunta	§ 18	09.02.2023
Ikäihmisten ja hoivapalveluiden lautakunta	§ 27	02.03.2023

Pohjois-Savon hyvinvointialueen palvelustrategia

Ikaholtk 19.01.2023 § 8

Valmistelija: Ikäntyneiden palveluiden toimialajohtaja Mikko Korhonen, p. 044 7186 200, mikko.korhonen@pshyvinvointialue.fi

Pohjois-Savon hyvinvointialueen strategian valmistelukokonaisuudesta vastaa strategia ja kehittäminen toimiala. Palvelustrategiaa valmistellaan osaltaan myös palvelutuotannon toimialoilla.

Ikäntyneiden palvelut toimialan palvelustrategiaa on valmisteltu virkamiestyönä.

Esityslistan oheisaineistona:

- Palvelustrategia luonnos

Esittelijä	ikäntyvien palveluiden toimialajohtaja
Päätösehdotus	Ikäihmisten ja hoivapalveluiden lautakunta keskustelelee luonnoksesta ja ohjaa palvelustrategian valmistelua
Päätös	Lautakunta merkitsee palvelustrategialuonnoksen esittelyn tiedoksi. Merkitään pöytäkirjaan, että Merja Vartiainen poistui kokouksesta klo 15.40 asian käsittelyn jälkeen.

Ikaholtk 09.02.2023 § 18

Valmistelija: Ikäntyneiden palveluiden toimialajohtaja Mikko Korhonen, p. 044 7186 200, mikko.korhonen@pshyvinvointialue.fi

Ikäihmisten ja hoivapalveluiden lautakunta	§ 8	19.01.2023
Ikäihmisten ja hoivapalveluiden lautakunta	§ 18	09.02.2023
Ikäihmisten ja hoivapalveluiden lautakunta	§ 27	02.03.2023

Pohjois-Savon hyvinvointialueen strategian valmistelukokonaisuudesta vastaa strategia ja kehittäminen toimiala. Palvelustrategiaa valmistellaan osaltaan myös palvelutuotannon toimialoilla.

Ikäntyneiden palvelut toimialan palvelustrategiaa on valmisteltu virkamiestyönä.

Teemana palvelulupaus.

Esityslistan oheisaineistona: Luonnos palvelulupauksesta

Esittelijä	ikäntyvien palveluiden toimialajohtaja
Päätösehdotus	Ikäihmisten ja hoivapalveluiden lautakunta keskustelelee ja ohjaa palvelustrategian valmistelua.
Päätös	Lautakunta keskusteli ja ohjasi palvelustrategian valmistelua.

Ikaholtk 02.03.2023 § 27
660/00.01.02.04/2022

Valmistelija: Ikäntyneiden palveluiden toimialajohtaja Mikko Korhonen, p. 044 7186 200, mikko.korhonen@pshyvinvointialue.fi

Pohjois-Savon hyvinvointialueen strategian valmistelukokonaisuudesta vastaa strategia ja kehittäminen toimiala. Palvelustrategiaa valmistellaan osaltaan myös palvelutuotannon toimialoilla.

Ikäntyneiden palvelut toimialan palvelustrategiaa on valmisteltu virkamiestyönä.

Esityslistan oheisaineistona:

-palvelulupaus muokattu

Ikäihmisten ja hoivapalveluiden lautakunta	§ 8	19.01.2023
Ikäihmisten ja hoivapalveluiden lautakunta	§ 18	09.02.2023
Ikäihmisten ja hoivapalveluiden lautakunta	§ 27	02.03.2023

-pohdintaa yhteisöllisestä asumisesta

Esittelijä	ikäntyvien palveluiden toimialajohtaja
Päätösehdotus	Ikäihmisten ja hoivapalveluiden lautakunta keskustelee ja ohjaa palvelustrategian valmistelua.
Päätös	Lautakunta keskusteli ja ohjasi palvelustrategian valmistelua.

Ikäihmisten ja hoivapalveluiden § 28
lautakunta

02.03.2023

Viranhaltijapäätösten tarkastaminen

Ikähoitk 02.03.2023 § 28

Hyvinvointialueen hallintosäännön 59 §:n mukaan asia on otettava ylemmän toimielimen käsiteltäväksi sen ajan kuluessa, jossa hyvinvointialuelain 139 §:ssä tarkoitettu oikaisuvaatimus päätöksestä on tehtävä.

Toimielimen on neljän päivän kuluessa pöytäkirjan tarkastamisesta ilmoitettava lautakunnalle niistä päätöksistä, jotka voidaan ottaa lautakunnan käsiteltäväksi.

Viranhaltijapäätösten osalta viranhaltijan on neljän päivän kuluessa päätöksen allekirjoittamisesta ilmoitettava lautakunnan alaisten viranhaltijoiden osalta lautakunnalle.

Lautakunnan alaisten viranhaltijoiden viranhaltijapäätösluettelot toimitetaan kaksi kertaa viikossa lautakunnan puheenjohtajalle ja esittelijälle.

Lautakunnalle ei ilmoiteta eikä sillä ole otto-oikeutta henkilöstöpäätöksiin, jotka koskevat henkilöstöasioita, jotka on mainittu hallintosäännön luvussa "Toimivalta henkilöstöasioissa".

Esityslistan lisäaineistona jaetaan:
- viranhaltijapäätösluettelo ajalta 31.1.2023 - xx. 02.2023

Esittelijä

Toimielimen puheenjohtaja

Päätösehdotus

Lautakunta ei käytä otto-oikeutta viranhaltijoiden päätöksiin. Lautakunta hyväksyy viranhaltijapöytäkirjat ja merkitsee tietoon saatetuksi.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Ikäihmisten ja hoivapalveluiden § 29
lautakunta

02.03.2023

Tiedoksisaatettavat asiat

Ikaholtk 02.03.2023 § 29

- Itä-Suomen aluehallintovirasto, 7.2.2023
Ilmoitus yksityisten sosiaalipalvelujen toimintayksikön lopettamisesta, Pohjois-Savon Muisti ry
- Itä-Suomen aluehallintovirasto, 7.2.2023
Päätös, Vesannon kunta, Simolan palvelukeskustoimintayksikköä koskeva valvonta-asia
- Itä-Suomen aluehallintovirasto, 7.2.2023
Päätös, Ilmoitus rajatun lääkevaraston perustamisesta, Keiteleen kunta, 7.2.2023
- Itä-Suomen aluehallintovirasto, 6.2.2023
Päätös rajatun lääkevaraston perustamiseen ja ylläpitämiseen, Roinilan hoitokoti Repo Oy
- Itä-Suomen aluehallintovirasto, 6.2.2023
Päätös rajatun lääkevaraston perustamisesta ja ylläpitämisestä, Nilsiä Vanhustensuoja ry
- Itä-Suomen aluehallintovirasto, 1.2.2023
Päätös, Kotihoitoa koskeva valvonta-asia , Leppävirta
- Valvira, 15.2.2023
Ilmoitus, Yksityisen terveydenhuollon palvelujen tuottajan toimipaikan lopettaminen, Puuhella Oy

Esittelijä

Ikäntyneiden palveluiden toimialajohtaja

Päätösehdotus

Ikäihmisten ja hoivapalveluiden lautakunta merkitsee asiat tiedoksi.

Päätös

Merkittiin tiedoksi.

Ikäihmisten ja hoivapalveluiden § 30
lautakunta

02.03.2023

Muut asiat

Ikaholtk 02.03.2023 § 30

- Lautakunnan kokoukset linjattu pidettäväksi läsnäolokokouksina. Jatkossa kokouksiin voi osallistua hybridinä.

Päätös

Ikäihmisten ja hoivapalveluiden lautakunta merkitsi asiat tiedoksi.
Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 15.14.

Muutoksenhakuohje koskee pykäläiä: § 22, § 23, § 24, § 26, § 27, § 28, § 29, § 30

Päätökset, joista ei saa tehdä valitusta tai oikaisuvaatimusta

Seuraavasta päätöksestä ei saa tehdä hyvinvointialueesta annetun lain 141 §:n mukaan oikaisuvaatimusta eikä aluevalitusta, koska päätös koskee vain valmistelua tai täytäntöönpanoa.

Muutoksenhakuohje koskee pykälää: § 25

Oikaisuvaatimusohjeet

Koska päätöksestä voidaan tehdä hyvinvointialueesta annetun lain 139 §:n 1 mom:n mukaan kirjallinen oikaisuvaatimus, päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla.

Päätökseen tyytymätön voi tehdä kirjallisen oikaisuvaatimuksen:

Oikaisuvaatimuksen saa tehdä se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen) sekä hyvinvointialueen jäsen.

Hyvinvointialueiden yhteistoiminnassa järjestettyjä tehtäviä koskevasta päätöksestä oikaisuvaatimuksen saa tehdä myös yhteistoimintaan osallinen hyvinvointialue ja sen jäsen.

Oikaisuvaatimuksen voi tehdä tarkoituksenmukaisuus ja laillisuusperustein.

Oikaisuvaatimusviranomaisen ja –aika

Oikaisuvaatimusviranomaisena, jolle oikaisuvaatimus tehdään:

Pohjois-Savon hyvinvointialue, ikäihmisten ja hoivapalveluiden lautakunta
Kirjaamo
Puijonlaaksontie 2
Rak. 3, 0 krs
70210 KUOPIO.

Oikaisuvaatimus on tehtävä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Jäsenkuntien ja niiden jäsenten katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, kun pöytäkirja on asetettu yleisesti nähtäväksi. Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, 7 päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä, saantitodistuksen osoittamana aikana tai erilliseen tiedoksisaantitodistukseen merkittynä aikana. Käytettäessä tavallista sähköistä tiedoksiantoa katsotaan asianosaisen saaneen tiedon päätöksestä kolmantena (3) päivänä viestin lähettämisestä, jollei muuta näytetä.

Oikaisuvaatimuksen sisältö ja toimittaminen

Oikaisuvaatimuksen mukana tulee olla päätös, johon oikaisua vaaditaan, sekä selvitys siitä päivästä, mistä oikaisuvaatimusta koskeva aika edellä sanotun mukaan on luettava.

Oikaisuvaatimuksesta on käytävä ilmi vaatimus perusteineen ja se on tekijän allekirjoitettava.

Oikaisuvaatimus on toimitettava oikaisuvaatimusviranomaiselle ennen oikaisuvaatimusajan päättymistä.

attachment pdf (13 sivua, liitteenä alempana)

[Lataa](#) BB3F2954FAF9F20A0000ED6C524A0E5033678C468DFEF997F9C56A27859EB40A

attachment pdf (9 sivua, liitteenä alempana)

[Lataa](#) 1C75D765B6FFAE2CC04F3ADB729BB9AC33FC0272D33E355010AAEA2F01D0CDC2

attachment pdf (26 sivua, liitteenä alempana)

[Lataa](#) DCFB39C22443DA117EA979DE0A126D34E46916FB128FCA0D9BFAB709132035D5

attachment pdf (10 sivua, liitteenä alempana)

[Lataa](#) 8FDEA689EA10B7C75D633D2DA97B35F82B990A1BC0A810C34D8F1DF45B587C5D

attachment pdf (17 sivua, liitteenä alempana)

[Lataa](#) 1E48EAD156F85001CB4A68CD0AB4D9B3BBEB56B96707C4F7CBAD8D15471F77EA

attachment pdf (1 sivu, liitteenä alempana)

[Lataa](#) 775492910D92686FC1ED784E2478CED5A3E144A9F7DA28FE64CD7887C4E04FF2

attachment pdf (2 sivua, liitteenä alempana)

[Lataa](#) 012EF5EB33CC752933478D98C7AB5E637D91D9DD2F11B6696FC6511DD3D3024A

attachment pdf (3 sivua, liitteenä alempana)

[Lataa](#) 6AB18D17E724AFAB33D35B60DA4CCE7FE272E8E00C77D47379CB200E64CD3B14

attachment pdf (11 sivua, liitteenä alempana)

[Lataa](#) 5C8C72FEE6A7A4FC9CE1219FE01FDAF5B9EEC24BB3540CE984CEA165E90A62AE

attachment pdf (5 sivua, liitteenä alempana)

[Lataa](#) 1E38CD98D643AE707B428AAF4B967D0EE34514C514E346D2F7761927C8A49FF2

attachment pdf (5 sivua, liitteenä alempana)

[Lataa](#) 0E706AABD64612B91324E05BB352F5B6EE5E205C6231B0680712EBA656077C6B

attachment pdf (5 sivua, liitteenä alempana)

[Lataa](#) D60C7E2E951A6BB3EF576CA6F991210E12BB631F7D2FAB2D98C60DAFE713159F

attachment pdf (9 sivua, liitteenä alempana)

[Lataa](#) 532B64AFE5DD93C73A1B56DA7B51E55D625D003DB7C749742110876F6E184F0

attachment pdf (2 sivua, liitteenä alempana)

[Lataa](#) F9E984AAB75FFC86D00DB9F4BC671CE0873FB4E262158315D741A8548F7B1118

Osallistujat

POHJOIS-SAVON HYVINVOINTIALUE 3221316-6 Suomi

Vaikuttaja

Räsänen Henna
henna.rasanen@pshyvinvointialue.fi

Toimituskanava: Sähköposti

PEKKA TAIPALE Suomi

Allekirjoitettu Suomalainen pankkitunnus.

Nimi palautettiin kohteesta Suomalainen pankkitunnus: PEKKA JUHANI TAIPALE

Pekka Taipale
pekka.taipale@pshyvinvointialue.fi

05-03-2023 18:37:02 UTC

Päivämäärä

Toimituskanava: Sähköposti

RAUNO PIKKARAINEN Suomi

Allekirjoitettu Suomalainen pankkitunnus.

Nimi palautettiin kohteesta Suomalainen pankkitunnus: RAUNO OLAVI PIKKARAINEN

Rauno Pikkarainen
rauno.pikkarainen@pshyvinvointialue.fi

06-03-2023 05:46:51 UTC

Päivämäärä

Toimituskanava: Sähköposti

LASSI SAVOLAINEN Suomi

Allekirjoitettu Suomalainen pankkitunnus.

Nimi palautettiin kohteesta Suomalainen pankkitunnus: LASSI PEKKA SAVOLAINEN

Lassi Savolainen
lassi.savolainen@pshyvinvointialue.fi

06-03-2023 07:28:26 UTC

Päivämäärä

Toimituskanava: Sähköposti

HEISKANEN PÄIVI Suomi

Allekirjoitettu Suomalainen pankkitunnus.

Nimi palautettiin kohteesta Suomalainen pankkitunnus: PÄIVI MAARIT HEISKANEN

Heiskanen Päivi
paivi.heiskanen1@pshyvinvointialue.fi

13-03-2023 06:54:59 UTC

Päivämäärä

Toimituskanava: Sähköposti

**Täydentävän ja ehkäisevän toimeentulotuen soveltamisohjeet
Pohjois-Savon hyvinvointialueella 1.1.2023 alkaen**

Sisällysluettelo

1 Oikeus toimeentulotukeen, toimeentulotuen tarkoitus ja menettely toimeentulotukiasioissa...	3
2 Toimeentulotuen hakemiseen ja käsittelyyn liittyviä yleisiä periaatteita	3
2.1 Henkilöllisyyden todistaminen.....	3
2.2 Toimeentulotuen hakija.....	4
2.3 Laskelman laatiminen	4
2.4 Tilanteen tarpeenmukainen selvitystyö.....	4
2.5 Tietojen tarkastaminen.....	4
3 Asiakastiedot	4
4 Täydentävän toimeentulotuen hakeminen ja käsittely	5
4.1 Toimeentulotuen hakeminen.....	5
4.2 Toimeentulotuen käsittely	5
4.3 Toimeentulotukiasioinnin järjestäminen ja asiakkaan oikeus henkilökohtaiseen palveluun	6
4.4 Sosiaalihuollon lausunto	6
4.5 Toimeentulotuen maksaminen.....	6
5 Täydentävän toimeentulotuen menot (Totul 7 c §).....	7
5.1 Edunvalvontamenot	7
5.2 Erityisruokavaliosta johtuvat menot	7
5.3 Hautauskustannukset	7
5.3.1 Hautaustoimiston kustannukset	8
5.3.2 Seurakunnan kustannukset	8
5.3.3 Välttämättömät asiakirjakustannukset	8
5.3.4 Hautausavustuksen laskelma	8
5.4 Kodin hankinnat ja lastentarvikkeet	9
5.5 Lasten harrastusmenot ja muut hankinnat.....	9
5.6 Palveluasumisen ateriamaksut	10
5.7 Pääsykoe-, opiskelu- ja ylioppilaskirjoituskustannukset sekä ylioppilaskunnan jäsenmaksu	10
5.8 Perhejuhlat ja lähiomaisen hautajaisiin osallistuminen	11
5.9 Terveystuettomenot	11
5.10 Tuettujen lomien omavastuuosuudet ja matkakustannukset	11
5.11 Vaatemeno.....	11
6 Ehkäisevä toimeentulotuki	12

1 Oikeus toimeentulotukeen, toimeentulotuen tarkoitus ja menettely toimeentulotukiasioissa

Toimeentulotuki on viimesijainen taloudellinen tuki, jonka tarkoituksena on henkilön tai perheen toimeentulon turvaaminen ja itsenäisen selviytymisen edistäminen. Toimeentulotuen avulla turvataan henkilön ja perheen ihmisarvoisen elämän kannalta vähintään välttämätön toimeentulo. Toimeentulotuen tarve selvitetään ja arvioidaan yksilö- ja perhekohtaisen taloudellisen ja sosiaalisen tilanteen perusteella.

Toimeentulotukilaissa (1412/1997) säädetään toimeentulotuen määräytymisestä, rakenteesta, käsittelyvastuista, toimeentulotuen laskemisesta, toimeentulotukihakemusten käsittelyssä huomioon otettavista seikoista sekä takaisinperinnästä.

Soveltamisohjeet on käsittelevä Pohjois-Savon aluehallituksessa 31.10.2022 (§ 278). Laki toimeentulotuesta on muuttunut 1.1.2023 alkaen. Lakimuutoksen myötä on tullut tarpeelliseksi päivittää 31.10.2022 aluehallituksessa käsitellyt ja hyväksytyt soveltamisohjeita muuttuneiden ilmausten ja pykälien osalta. Muutoksilla ei ole vaikutusta myönnettävän tuen määriin.

Lainmuutoksella pyritään selkeyttämään lainsäädäntöä ja viranomaisten vastuita. Muutoksen taustalla on myös täydentävän ja ehkäisevän toimeentulotuen toimeenpanon siirtyminen kunnilta hyvinvointialueille vuoden 2023 alusta. Perustoimeentulotuesta vastaa jatkossakin Kela.

Kela ja kunnat tekevät tiivistä yhteistyötä toimeentulotukiasiakkaiden palvelemisessa. Yhteistyöstä on säädetty aiempaa tarkemmin laissa, jotta erityisesti haavoittuvassa asemassa olevien asiakkaiden tilanne paranisi. Laki määrää jatkossa täsmällisemmin esimerkiksi viranomaisten välisestä tiedonkulusta ja tietojen luovuttamisesta. Laissa säädetään myös siitä, että Kelan ja hyvinvointialueen työntekijät voivat tavata asiakasta tarvittaessa myös yhdessä. Lisäksi laissa säädetään nykyistä tarkemmin, miten hyvinvointialueen sosiaalihuollon näkemykset huomioidaan toimeentulotukiasioiden käsittelyssä.

Lakiin on kirjattu, että toimeentulotukeen liittyvän asioinnin pitää olla saavutettavaa ja että asioinnissa täytyy ottaa huomioon eri asiakasryhmien tarpeet. Tällä halutaan muun muassa turvata asiakkaan oikeus henkilökohtaiseen palveluun Kelassa ja hyvinvointialueen sosiaalipalveluissa.

Tässä soveltamisohjeessa esitetyt ohjeet on tarkoitettu täydentämään ja tarkentamaan toimeentulotukilakia täydentävän ja ehkäisevän toimeentulotuen osalta. Ohjeiden tarkoitus on varmentaa, että kaikkia alueen asukkaita kohdellaan yhdenvertaisesti päätöksenteossa.

2 Toimeentulotuen hakemiseen ja käsittelyyn liittyviä yleisiä periaatteita

2.1 Henkilöllisyyden todistaminen

Uuden asiakkaan on todistettava henkilöllisyytensä esittämällä henkilöllisyystodistus tai passi. Ulkomaalaisen henkilön passi ja muut matkustusasiakirjat sekä oleskelulupa tarkistetaan

hänen henkilöllisyytensä toteamiseksi sekä sen arvioimiseksi, onko hakijalla oikeutta toimeentulotukeen Suomessa.

2.2 Toimeentulotuen hakija

Toimeentulotuki on perhekohtainen etuus. Perheellä tarkoitetaan yhteistaloudessa asuvia vanhempia, vanhemman alaikäistä lasta, aviopuolisoita sekä kahta henkilöä, jotka elävät avioliitonomaisissa olosuhteissa. Perheen puolesta hakemuksen voi tehdä kumpi tahansa perheen vanhemmista/aikuisista.

Vajaavaltaisen puhevaltaa käyttää huoltaja tai edunvalvoja tai hänen puolestaan asioi hänestä huolta pitävä henkilö.

Toimeentulotuen hakemiseen liittyvissä asioissa voi asioida valtakirjalla.

2.3 Laskelman laatiminen

Mikäli toimeentulotuen hakijalla on Kelan tekemän perustoimeentulotukilaskelman perusteella oikeus perustoimeentulotukeen, ei täydentävän toimeentulotuen laskelmaa tehdä erikseen ilman erityistä syytä. Mikäli Kelan perustoimeentulotuen laskelma on ylijäämäinen, siirretään tuloylijäämä pääsääntöisesti samalla ajalle tehtävään täydentävän toimeentulotuen laskelmaan tuloksi

2.4 Tilanteen tarpeenmukainen selvitystyö

Täydentävän ja ehkäisevän toimeentulotuen päätös ei perustu pelkästään laskelmiin, vaan siihen voi liittyä sosiaalityön tarpeenmukainen selvitystyö hakijan ja hänen perheensä olosuhteista, tuen tarpeista ja eri toimenpiteistä omatoimisen suoriutumisen, toimintakyvyn ja taloudellisen tilanteen parantamiseksi.

Ehkäisevä toimeentulotuki on ensisijaisesti suunnitelmallisen sosiaalityön väline. Näin ollen tukea hakeville henkilöille laaditaan tarpeenmukaisesti riittävän laaja sosiaalihuoltolain mukainen taloudellisen tilanteen selvitys, palvelutarpeen arviointi sekä siihen perustuva asiakassuunnitelma toimenpiteineen.

2.5 Tietojen tarkastaminen

Toimeentulotukihakemuksen käsittelijällä on oikeus tarkistaa salassa pidettäviä tietoja sähköisesti viranomaisteitse ilman asiakkaan suostumusta. Näitä tietoja ovat esimerkiksi Kelan perustoimeentulotukea tai muita etuuksia koskevat tiedot sekä verotoimiston vahvistetut verotustiedot. Verottaja ei kuitenkaan ilmoita varallisuustietoja eikä veronpalautuksen ulosmittaamista. Puutteellinen hakemus viivästyttää asian käsittelyä tai hakemus voidaan hylätä tarvittavien tietojen puuttumisen vuoksi.

2.6 Päätöksen tiedoksianto

Toimeentulotukipäätös annetaan hakijalle tiedoksi välittömästi toimeentulotukiratkaisun jälkeen. Edunvalvonnan asiakkaiden päätökset lähetetään sekä edunvalvojalle että hänen edustamalleen päämiehelle. Vankien toimeentulopäätökset lähetetään vankilan sosiaalityöntekijän välityksellä hakijalle.

3 Asiakastiedot

Asiakkaan tiedot kirjataan Pohjois-Savon hyvinvointialueella käytössä oleviin sosiaalihuollon asiakastietojärjestelmiin. Asiakkaan on ilmoitettava muutoksista henkilö-, perhe-, osoite- ja

pankkiyhteystiedoissaan. Asiakkaalla on oikeus tarkistaa ja pyytää kirjallisesti itseään koskevat tiedot edellä mainituista järjestelmistä tulostettavalle otteelle maksutta kerran kalenterivuodessa.

4 Täydentävän toimeentulotuen hakeminen ja käsittely

Täydentävä toimeentulotuki (TOTUL 7 c §) kattaa erityismenoiksi kutsuttavat menot. Tukea myönnettäessä otetaan huomioon tarpeellisen suuruisina henkilön tai perheen erityisistä tarpeista tai olosuhteista johtuvat, toimeentulon turvaamiseksi tai itsenäisen suoriutumisen edistämiseksi tarpeellisiksi harkitut menot.

4.1 Toimeentulotuen hakeminen

Toimeentulotukihakemus tehdään Kansaneläkelaitokselle, jonka tulee tehdä hakemuksen perusteella päätös perustoimeentulotuesta. Mikäli asiakas on esittänyt hakemuksessaan täydentävän tai ehkäisevän toimeentulotuen menoja, siirtää Kela hakemuksen asiakkaan pyynnöstä niiden osalta hyvinvointialueen käsiteltäväksi käsiteltyään ensin perustoimeentulotuen. Asiakas voi myös tarvittaessa tehdä hakemuksen täydentävästä tai ehkäisevästä toimeentulotuesta suoraan hyvinvointialueelle, mikäli hän on saanut Kelalta vastaavalle ajalle päätöksen perustoimeentulotuesta.

Täydentävää toimeentulotukea haetaan täydentävän toimeentulotuen hakemuslomakkeella. Lomakkeeseen hakijan tulee kirjata mahdollisimman tarkasti perusteluineen mihin tukea haetaan. Liitteiksi on oheistettava olennaiset liitteet, kuten tositteet esitetyistä kustannuksista tai tarvittavat asiantuntijalausunnat erityisistä tarpeista johtuvista mennoista.

Täydentävän toimeentulotuen hakemusta käsiteltäessä tulee aina tarkastaa, että asiakkaalla on vastaavalle ajalle voimassa oleva perustoimeentulotuen päätös Kansaneläkelaitokselta. Mikäli hakijalla ei ole vastaavalle ajalle voimassa olevaa perustoimeentulotukipäätöstä, tulee asiakasta ohjata hakemaan perustoimeentulotuki ennen täydentävän toimeentulotuen ratkaisemista. Mikäli perustoimeentulotuen laskelma on ylijäämäinen, huomioidaan se pääsääntöisesti tulona täydentävän toimeentulotuen laskelmassa.

4.2 Toimeentulotuen käsittely

Toimeentulotukiasia on käsiteltävä siten, ettei hakijan tai perheen oikeus välttämättömään toimeentuloon ja huolenpitoon vaarannu. Päätös toimeentulotuesta on tehtävä viivytyksettä, kuitenkin viimeistään seitsemäntenä arkipäivänä hakemuksen saapumisesta. Päätös toimeentulotuen myöntämisestä on pantava viivytyksettä täytäntöön.

Päätös hakemusajankohtaa seuraavaa kuukautta koskevasta hakemuksesta on tehtävä ja pantava täytäntöön viimeistään kyseisen kuukauden ensimmäisenä arkipäivänä, jos hakemuksen saapumisesta on tuolloin kulunut enemmän kuin seitsemän arkipäivää. Jos hakemus koskee myöhäisempää aikaa kuin hakemusajankohtaa seuraavaa kuukautta, päätös on tehtävä ja pantava täytäntöön viimeistään hakemuksessa tarkoitetun ajanjakson ensimmäisenä arkipäivänä.

Jos hakemus on puutteellinen, asiakkaalle on viimeistään seitsemäntenä arkipäivänä hakemuksen saapumisesta annettava tai lähetettävä yksilöity kehoitus hakemuksen täydentämiseksi määräajassa. Päätös toimeentulotuesta on annettava viivytyksettä, kuitenkin viimeistään seitsemäntenä arkipäivänä siitä, kun täydennetty hakemus on saapunut. Jos

asiakas ei ole määräajassa täydentänyt hakemustaan tai esittänyt hyväksyttävää syytä täydennyksen viivästymiselle, päätös tehdään käytettävissä olevien tietojen pohjalta viivytyksettä, kuitenkin viimeistään seitsemäntenä arkipäivänä määräajan päättymisestä. Asiakkaan suostumuksella päätös voidaan tehdä käytettävissä olevien tietojen pohjalta ennen määräajan päättymistä.

Kiireellisessä tapauksessa päätös toimeentulotuesta on tehtävä käytettävissä olevien tietojen perusteella samana tai viimeistään seuraavana arkipäivänä hakemuksen saapumisesta.

4.3 Toimeentulotukiasioinnin järjestäminen ja asiakkaan oikeus henkilökohtaiseen palveluun Toimeentulotukiasiointi on toteutettava saavutettavasti ja esteettömästi eri asiakasryhmien tarpeet huomioiden. Kun kyse on täydentävästä ja ehkäisevästä toimeentulotuesta, asiakkaalle tulee järjestää mahdollisuus keskustella henkilökohtaisesti hyvinvointialueen sosiaalihuollon ammattihenkilön kanssa viimeistään seitsemäntenä arkipäivänä sen jälkeen, kun asiakas on tätä pyytänyt. Oikeudesta henkilökohtaiseen keskusteluun on tiedotettava selkeällä tavalla hakemista koskevien ohjeiden yhteydessä ja asiakasta on tarvittaessa neuvottava tämän oikeuden käyttämisessä.

Kansaneläkelaitos ja hyvinvointialue voivat tavata asiakasta myös yhdessä. Asiakkaalla on myös oikeus pyytää mahdollisuutta yhteiseen tapaamiseen. Yhteinen tapaaminen tulee järjestää, jos pyyntö ei ole ilmeisen perusteeton.

4.4 Sosiaalihuollon lausunto

Hyvinvointialueen sosiaalihuolto voi antaa asiakkaastaan lausunnon Kansaneläkelaitokselle perustoimeentulotukiasian käsittelyä varten. Sosiaalihuollon tulee kuulla asiakasta ennen lausunnon antamista sekä informoida häntä lausunnon sisältämistä tiedoista ja lausunnon tarkoituksesta.

Lausunto voi koskea:

- 1) asiakkaan olosuhteita ja tilannetta, jolla on merkitystä Kansaneläkelaitoksen arvioidessa muiden perusmenojen tarpeellista suuruutta;
- 2) asiakkaan perusosan alentamiseen vaikuttavia tekijöitä; tai
- 3) tarvetta käsitellä päätös kiireellisenä.

Lausuntoon ei saa sisällyttää tietoa, joka ei ole tarpeen perustoimeentulotukiasian ratkaisemiseksi. Lausunto ei sido Kansaneläkelaitosta, mutta Kansaneläkelaitoksen tulee ottaa lausunnossa annettu selvitys perustoimeentulotukipäätöstä tehdessään huomioon.

4.5 Toimeentulotuen maksaminen

Toimeentulotuki maksetaan tuen hakijalle käytettäväksi hänen ja hänen perheensä elatukseen. Toimeentulotuki voidaan erityisestä syystä maksaa tuen hakijan perheenjäsenelle tai tuen saajasta huolehtivalle henkilölle käytettäväksi tuen saajan elatukseen tai muutoin käyttää hänen toimeentulostaan aiheutuvien menojen suorittamiseen.

Toimeentulotuki voidaan maksaa kokonaan tai osittain antamalla hakijalle sitoumus maksaa siinä määritelty tuote tai palvelu toimeentulotuen hakijan puolesta (*maksusitoumus*). Maksusitoumuksella hyvinvointialue voi sitoutua maksamaan toimeentulotukilain 7 c ja 8 §:ssä tarkoitettuja menoja ja asiakkaan suostumuksella kiireellisessä tilanteissa myös 7 §:n 1 momentissa tarkoitettuja menoja (perusosaan sisältyvät menot).

Myös toimeentulotukilain 7 a §:ssä (asumismenot) tarkoitettuihin menoihin liittyviin toimeentulotuen hakijan antamiin vakuuksiin voidaan myöntää maksusitoumus. Vakuutta varten maksusitoumus annetaan ehdollisena. Ainoastaan erityisen painavista syistä vakuus voidaan myöntää rahana.

5 Täydentävän toimeentulotuen menot (Totul 7 c §)

Täydentävää toimeentulotukea myönnettäessä otetaan huomioon tarpeellisen suuruisena henkilön tai perheen erityisistä tarpeista tai olosuhteista johtuvat, toimeentulon turvaamiseksi tai itsenäisen suoriutumisen edistämiseksi tarpeelliseksi harkitut menot. Henkilön tai perheen erityisenä tarpeena tai olosuhteena voidaan pitää pitkäaikaista toimeentulotuen saamista, pitkäaikaista tai vaikeaa sairautta, lasten harrastustoimintaan liittyviä erityisiä tarpeita ja muita näihin verrattavia olosuhteita tai tarpeita.

Täydentävää toimeentulotukea voidaan myöntää silloin, kun hakijalla tai perheellä on säännöksessä tarkoitettuja erityismenoja, ja pelkän perustoimeentulotuen myöntäminen ei riitä turvaamaan asiakkaan toimeentuloa toimeentulotukilaissa tarkoitetulla tavalla. Hyvinvointialue arvioi esitetyn erityismenon tarpeellisuuden tapauskohtaisesti suhteessa toimeentulotuen hakijan ja hänen perheensä olosuhteisiin ja tilanteeseen.

Täydentävän toimeentulotuen tarve arvioidaan asiakaskohtaisesti asiakkaalle tehdyn laskelman ja asiakkaan kokonaistilanteen perusteella. Menon, johon täydentävää toimeentulotukea haetaan, ei tarvitse olla sinänsä erityinen, vaan tarve arvioidaan toimeentulotuen hakijan tai perheen tilanteen nojalla. Asiakkaan on esitettävä riittävä selvitys tilanteestaan ja erityismenon tarpeesta.

Täydentävässä toimeentulotuessa ei ole suljettu pois mitään menolajia, vaan hyvinvointialue harkitsee tapauskohtaisesti, onko jokin meno henkilön tai perheen toimeentulon turvaamiseksi tai itsenäisen suoriutumisen edistämiseksi tarpeellinen.

5.1 Edunvalvontamenot

Edunvalvontapalkkio, lupa-asioiden käsittelymaksut ja maistraatin tilintarkastusmaksut voidaan huomioida eräpäivän mukaisesti täydentävän toimeentulotuen menoina.

Mikäli edunvalvontapalkkio on jo huomioitu vähentävänä asiakasmaksua määriteltäessä, siihen ei myönnetä täydentävää toimeentulotukea.

5.2 Erityisruokavaliosta johtuvat menot

Ravintomenot sisältyvät perusosalla katettaviin menoihin (49 % perusosan määrästä). Täydentävän toimeentulotuen menona voidaan huomioida erityisruokavaliosta (esim. gluteeniton) aiheutuvia menoja, mikäli niitä ei korvata muulla tavalla ja niiden peruste on lääketieteellinen. Ravintomenoista ja erityisruokavaliion tarpeellisuudesta on esitettävä julkisen terveydenhuollon lääkärin lausunto ja hoitosuunnitelma. Erityisruokavaliosta johtuvia kuluja voidaan huomioida täydentävässä toimeentulotuessa menona aikuiselle 60 €/kk ja lapselle 35 €/kk.

5.3 Hautauskustannukset

Hautausavustushakemus on tehtävä kirjallisesti liitteineen. Tarvittavat liitteet ovat eritelty hautausavustushakemuksessa.

Mikäli perustoimeentulotukea on syytä tarkastella ennen hautausavustushakemuksen käsittelyä, tulee kuolinpesän hoitajaa ohjata hakemaan perustoimeentulotukea Kelalta. Tästä menettelystä voidaan poiketa, mikäli se katsotaan ilmeisen tarpeettomaksi. Jos omaiset ovat hoitaneet hautauksen, voi hautausavustusta hakea takautuvasti.

Hautausavustus myönnetään pääsääntöisesti perinnällä kuolinpesältä. Kuolinpesän hoitajan tulee toimittaa perukirja, josta käy ilmi vainajan varattomuus, jotta perinnästä voidaan luopua.

5.3.1 Hautaustoimiston kustannukset

Täydentävässä toimeentulotuessa voidaan huomioida hautaustoimiston menoja enintään:

- arkkuhautaus (arkku, vainajan vaatetus, kuljetus ja apumies) 700 €
- urna + 100 €

Lisäkustannuksina voivat olla välttämättömät kuljetusmaksut (kuten mahdollisesta tuhkaamisesta aiheutuvat kulut tai siunauskappelilta hautausmaalle) 1,50 €/km, kantaja tarpeen mukaan 44 €/kantaja sekä vainajan koon mukaan suurempi arkku 140 €. Jos hautaus toimitetaan toisella paikkakunnalla, vastaavat omaiset kuljetuskustannuksista.

Omaiset valitsevat aina itse hautaustoimiston.

5.3.2 Seurakunnan kustannukset

Seurakunnan kulut voidaan huomioida täydentävässä toimeentulotuessa menona tosiasiallisten kustannusten mukaan lukuun ottamatta muistotilaisuuden järjestämistä.

Täydentävässä toimeentulotuessa voidaan huomioida menoina myös hautapaikan lunastusmaksu ja hautaoikeuden pidennysmaksu.

5.3.3 Välttämättömät asiakirjakustannukset

Välttämättömät asiakirjakustannukset (esimerkiksi virkatodistus) voidaan ottaa menona huomioon hautausavustuksen laskelmalla.

5.3.4 Hautausavustuksen laskelma

Hautausavustuspäätös tehdään pääsääntöisesti perinnällä kuolinpesältä ja laskelma laaditaan vainajan kuolinpäivälle. Mikäli perustoimeentulotuen hakeminen katsotaan ilmeisen tarpeettomaksi, toimeentulotukilaskelmaan otetaan menoksi hautaustoimiston ja seurakunnan (hautausmaan ylläpitäjänä) menot ja tuloksi kuolinpäivän tilin saldo pankin antamasta pankkitilin korko- ja saldotodistuksesta sekä kuolinpesän varat ja mahdollisesti myöhemmin maksettavat eläkkeet ja muut tulot. Vainajan tuloja ei huomioida laskelmassa, mikäli ne sisältyvät kuolinpäivän tilisaldoon.

Mikäli perustoimeentulotuki on käsitelty, huomioidaan mahdollinen perustoimeentulotuen normiylijäämä hautausavustuskaskelmassa tulona ja menona hautaustoimiston ja seurakunnan välttämättömät menot yllä olevan enimmäismäärän mukaisesti.

Jos vainaja oli avioliitossa, ohjataan ensisijaisesti hakemaan perustoimeentulotukea Kelalta, jonka jälkeen ratkaistaan täydentävä toimeentulotuki siten, että huomioidaan mahdollinen perustoimeentulotuen normiylijäämä laskelmassa tulona ja menona hautaustoimiston ja seurakunnan menot yllä olevan enimmäismäärän mukaan.

Maksamattomia laskuja, esimerkiksi sairaalalaskuja, ei oteta huomioon hautausavustuskaskelmassa; ne jäävät kuolinpesän maksettaviksi. Varattoman pesän laskut

jäävät kuolinpesän veloiksi. Jos vainajalla on ollut realisoitavaa varallisuutta, voidaan hakemus hautausmenoihin hylätä varallisuuden perusteella. Omaiset ovat vastuussa sopimistaan menoista, mutta eivät vainajan veloista.

Muistotilaisuuden, muistomerkin ja lehti-ilmoituksen menoihin ei myönnetä hautausavustusta. Kuolinpesänhoitaja huolehtii mahdollisen asunnon tyhjentämisestä ynnä muista toimenpiteistä. Perunkirjoituksen voi tarvittaessa toimittaa oikeusaputoimisto.

5.4 Kodin hankinnat ja lastentarvikkeet

Täydentävässä toimeentulotuessa voidaan huomioida välttämättömään koti-irtaimistoon tai rikkoutuneisiin kodinkoneisiin liittyviä menoja erityisin perustein, esimerkiksi pitkäaikaisen toimeentulotukiasiakkuuden perusteella. Muutto ei sinänsä oikeuta kodin hankintoihin toimeentulotuella. Yksittäiset kodin hankinnat sisältyvät pääsääntöisesti perusosaan. Kotoa itsenäiseen asumiseen muuttaville nuorille ei pääsääntöisesti myönnetä kodinperustamiskuluja, vaan heidän edellytetään saavan välttämätön perusvarustus kotoa. Myös avioerotilanteissa välttämätön perusvarustus katsotaan pääsääntöisesti saatavan yhteisestä kodista.

Täydentävässä toimeentulotuessa voidaan huomioida kodinhankintoihin liittyviä menoja enintään:

- astiat, valaisimet, vuodevaatteet, kodin tekstiilit ym. yhteensä 100 €
- parisänky ja patja 240 €
- sänky ja patja tai runkopatja 150 €
- patja 50 €
- pöytä ja tuolit 150 €
- koululaisen pöytä, tuoli ja valaisin yhteensä 90 €
- lasten syöttötuoli 35 €
- lastensänky 85 €
- pinnasänky 50 €
- rattaat 130 €
- kaksosten yhdistelmävaunut 400 €
- yhdistelmävaunut 300 €
- turvakaukalo 80 € (perhettä voidaan avustaa kertaluonteisesti)
- turvaistuin 80 €
- jääkaappi (ellei sisälly keittiön kalustukseen) 150 €
- pesukone (jos taloyhtiössä ei ole pesutupaa) 300 €
- pölynimuri 50 €

Täydentävänä toimeentulotukena myönnettäviin lastentarvikkeisiin voidaan tukea myöntää aikaisintaan kaksi kuukautta ennen laskettua aikaa.

5.5 Lasten harrastusmenot ja muut hankinnat

Lasten harrastusmenot sisältyvät tavallisesti lasten perusosalla katettaviin menoihin. Tarvittavien harrastusvälineiden hankkiminen tai muiden kustannusten maksaminen ei kuitenkaan ole aina perusosan puitteissa mahdollista.

Asiakkaita ohjataan selvittämään mahdollisuudet saada vapautus maksuista / maksun alennus harrastustoiminnan järjestäjältä. Harrastusmenoja voidaan huomioida täydentävän toimeentulotuen menoksi pääsääntöisesti esikouluikäisille tai sitä vanhemmille lapsille.

Pitkäaikaisen toimeentulotukiasiakkuuden perusteella voidaan perheelle huomioida täydentävässä toimeentulotuessa menona lasten harrastusmenoihin enintään seuraavasti:

- suksipaketti 100 €
- luistimet 50 €
- polkupyörä:
  - alle 7-vuotiaat 70 €
  - 7–12-vuotiaat 150 €
  - 13–17-vuotiaat 200 €
- pyöräilykypärä 20 €

Polkupyörä voidaan huomioida menona korkeintaan kerran ikäryhmässään. Jos pyörään on aiemmin myönnetty täydentävää toimeentulotukea vanhemmalle sisarukselle, oletetaan sen siirtyvän nuoremmalle. Pyörän rikkoutuminen tai joutuminen varastetuksi ei ole peruste uuden myöntämiselle.

Muita harrastuskuluja voidaan huomioida täydentävän toimeentulotuen menona korkeintaan 400 €/ lapsi/ vuosi.

5.6 Palveluasumisen ateriamaksut

Lähtökohtaisesti pysyvässä toimeentulotuen tarpeessa olevan henkilön asiakasmaksuja tulee alentaa tai jättää perimättä siltä osin kuin maksun periminen vaarantaa henkilön tai perheen toimeentulon edellytyksiä tai henkilön lakisääteisen elatusvelvollisuuden toteuttamista. Toimeentulotukeen nähden ensisijaista on hakea asiakasmaksujen alentamista tai perimättä jättämistä.

Ateriamaksut voivat ylittää toimeentulotuen perusosaan laskennallisesti sisältyvän ravintomenojen osuuden (49 % perusosasta), joten ravintomenot ovat näissä tilanteissa keskimääräistä suuremmat. Perusosan ravintomenojen ylittävä osa ateriamaksusta voidaan ottaa huomioon asiakkaan erityisistä tarpeista ja olosuhteista johtuvana täydentävän toimeentulotuen menona.

5.7 Pääsykoe-, opiskelu- ja ylioppilaskirjoituskustannukset sekä ylioppilaskunnan jäsenmaksu
Pääsykoemaksujen ja opiskeluun liittyvien kustannusten huomioiminen täydentävän toimeentulotuen menoina edellyttää pitkäaikaista toimeentulotuen asiakkuutta.

Pääsykoemaksut ammattiin johtavaan koulutukseen voidaan ottaa menona huomioon täydentävässä toimeentulotuessa enintään kolme kertaa vuodessa. Pääsykoemaksut huomioidaan menona opiskelijoille, joilla ei ole ammatillista koulutusta tai joille uudelleen kouluttautuminen on tarpeen työllistymisen edistämiseksi. Pääsykoemaksun lisäksi voidaan huomioida matkakustannukset pääsykokeisiin halvimmalla matkustustavan mukaisina. Mahdollisia yöpymiskuluja ei huomioida.

Tutkinnon suorittamisen kannalta välttämättömiin, oppilaitoksen vaatimiin oppikirjoihin, työvälineisiin ja varusteisiin voidaan tarveharkinnan perusteella huomioida täydentävää toimeentulotukea enintään 150 €/lukukausi niille opiskelijoille, jotka eivät saa korvausta

opiskeluvälineisiin muuta kautta. Mahdollinen Kansaneläkelaitoksen maksama oppimateriaalissa huomioidaan tuloksi sille kuukaudelle, jolle opiskelutarvikehakemus on tehty. Niille opiskelijoille, jotka saavat oppimateriaalit ja tarvikkeet kulutta oppivelvollisuuslain (30.12.2020/1214) perusteella, ei huomioida opiskeluun liittyviä kuluja menoksi.

Mikäli tietokone on opinnoissa välttämätön, eikä opiskelija voi saada muuta ensisijaista rahoitusta hankintaan, voidaan täydentävässä toimeentulotuessa huomioida ammattiin johtavassa koulutuksessa opiskelevalla 350 € hankinnasta aiheutuviin kustannuksiin. Tarvittaessa tietokoneen välttämättömyydestä opinnoissa voidaan pyytää oppilaitoksen selvitys.

Ylioppilaskirjoitusmaksut voidaan ottaa huomioon pitkäaikaisille toimeentulotukiasiakkaille täydentävässä toimeentulotuessa menona.

Ylioppilaskunnan jäsenmaksu ilman terveydenhuoltomaksua voidaan huomioida täydentävässä toimeentulotuessa menona maksun erääntymiskuukautena. Terveydenhuoltomaksu on perustoimeentulotukeen kuuluva menoerä, jonka käsittelystä vastaa Kansaneläkelaitos.

5.8 Perhejuhlat ja lähiomaisen hautajaisiin osallistuminen

Perhejuhlien (ristiäiset, rippijuhla tai siihen rinnastettava juhla, valmistujaisjuhla, häät) järjestämiseen voidaan pitkään toimeentulotuen varassa eläneelle henkilölle tai perheelle huomioida menona täydentävässä toimeentulotuessa 100 €. Syntymäpäivien järjestämistä varten ei myönnetä toimeentulotukea.

Lähiomaisen (puoliso, vanhemmat, isovanhemmat, sisarukset, lapset, lapsenlapset) hautajaisiin osallistumista varten voidaan täydentävässä toimeentulotuessa huomioida kukkavihon hankintaan 50 €.

5.9 Terveydenhuoltomenot

Terveydenhuoltomenot kuuluvat perustoimeentulotukeen ja näin ollen Kansaneläkelaitoksen käsiteltäväksi.

Toimeentulotuen hakijan edellytetään käyttävän julkisen terveydenhuollon palveluja. Harkinnanvarainen toimeentulotuki ei ole tarkoitettu sellaisten terveydenhuollon menojen maksamiseen, jotka kuuluvat hyvinvointialueen järjestämisvastuulle terveydenhuoltolain nojalla.

Kansaneläkelaitoksen kuntoutuksena korvattavan yksityisen psykoterapian tutustumiskäyntimaksut ennen psykoterapian aloittamista voidaan huomioida täydentävässä toimeentulotuessa menona. Lisäksi yksityisen psykoterapian jatkumisen edellyttämä erikoislääkärin lausuntopalkkio voidaan huomioida täydentävässä toimeentulotuessa menona hoidon jatkumisen turvaamiseksi

5.10 Tuettujen lomien omavastuuosuudet ja matkakustannukset

Toimeentulotuen pitkäaikaisasiakkaalle tai toistuvaisasiakkaalle voidaan tuettujen lomien omavastuuosuudet ja matkakulut huomioida täydentävässä toimeentulotuessa menona laskua tai lomapäätöstä vastaan. Matkakulut huomioidaan edullisimman matkustustavan mukaisesti.

5.11 Vaatemenot

Vaatteiden hankinnan ja niiden huollon katsotaan sisältyvän perusosaan.

Tavanomaista suuremmat vaatemenot voidaan huomioida täydentävässä toimeentulotuessa menona pitkäaikaisen toimeentulotukiasiakkuuden ja hakijan erityisen olosuhteen perusteella. Hakijan tulee esittää erityiset terveydelliset tai muut erityiset syyt ja perusteet normaalista poikkeaviin vaate- ja jalkinehankintoihin sekä tarvettaan tukevat asiantuntijalausunnat. Vaate- ja jalkinehankinnat voidaan huomioida menona tarveharkintaan perustuen kohtuullisilta osin joko kokonaan tai osittain. Odottaville äideille voidaan täydentävässä toimeentulotuessa huomioida vaatehankintoja harkinnalla erityisestä syystä. Romaninaisen hameeseen voidaan huomioida täydentävässä toimeentulotuessa menona 500 € kahden vuoden välein. Muut romaniväestön vaatehankinnat sisältyvät perusosaan.

6 Ehkäisevä toimeentulotuki

Ehkäisevää toimeentulotukea myönnetään pääsääntöisesti kertaluonteisesti, jos hakijan olosuhteet pysyvät ennallaan. Hakemuksen sekä hakijan ja hänen perheensä tilanteen selvittelyn perusteella harkitaan, millä tavoin henkilön tai perheen sosiaalista suoriutumiskykyä edistetään niin, että myönteiset vaikutukset olisivat kestäviä ja pitkäaikaisia. Ehkäisevän toimeentulotuen myöntämiseen liittyy aina tarpeenmukainen selvitystyö hakijan ja hänen perheensä olosuhteista, tuen tarpeista ja eri toimenpiteistä omatoimisen suoriutumisen, toimintakyvyn ja taloudellisen tilanteen parantamiseksi. Tuen myöntäminen edellyttää suunnitelmallista työskentelyä ja suunnitelman kirjaamista. Se on väline akuuteissa kriisitilanteissa auttamiseen ja on tarkoitettu lyhytaikaiseksi avuksi.

Ehkäisevän toimeentulotuen tarkoituksena on edistää henkilön ja perheen sosiaalista turvallisuutta ja omatoimista suoriutumista sekä ehkäistä syrjäytymistä ja pitkäaikaista riippuvuutta toimeentulotuesta. Ehkäisevää tukea voidaan myöntää myös tilanteissa, joissa henkilöllä tai perheellä ei toimeentulotukilaskelman perusteella ole oikeutta perus- tai täydentävään toimeentulotukeen.

Toimeentulotuesta annetun lain 8 §:n mukaisesti ehkäisevää toimeentulotukea voidaan myöntää esimerkiksi

- tuen saajan aktivointia tukeviin toimenpiteisiin
- asumisen turvaamiseksi
- ylivelkaantumiseen tai taloudellisen tilanteen äkillisestä heikentymisestä aiheutuvien vaikeuksien lieventämiseksi
- muihin tuen saajan omatoimista suoriutumista edistäviin tarkoituksiin.

Ehkäisevän toimeentulotuen riittävän varhaisella käytöllä voidaan auttaa selviytymään odotettavissa olevista toimeentulo-ongelmista, pyrkiä parantamaan asiakkaan kuntoutumista sekä edellytyksiä itse kohentaa sosiaalisia ja taloudellisia olosuhteitaan; parhaimmillaan välttämään varsinaisen toimeentulotuen tarve. Tavoitteena on erityisesti vähentää ylisukupolvista köyhyyttä sekä edistää yhdenvertaisuutta ja osallistumista.

Hyvinvointialue päättää tuen myöntämisen perusteista. Ehkäisevää toimeentulotukea ei lähtökohtaisesti peritä takaisin. Jos tuen myöntäminen on kuitenkin perustunut tahallaan annettuihin erehdyttäviin tietoihin tai ilmoitusvelvollisuuden tahalliseen laiminlyöntiin, hyvinvointialue voi periä tuen takaisin näiden tietojen antajalta tai ilmoitusvelvollisuuden

laiminlyöneeltä siltä osin kuin tuen myöntäminen on perustunut tästä syystä virheellisiin tietoihin.

Luonnostelua keskustelun
pohjaksi

Palvelulupaus

Tasot

Järjestäminen

Palvelutuotanto

Essoten malli

Yhdessä uuteen.

PALVELULUPAUS

Palvelulupaus ikääntyneet järjestäminen Pohjois-Savo

Kotona asumista tukevat palvelut
lähellä asiakasta

Toimintakyvyn ylläpito, kuntoutumien
sekä terveyden ja hyvinvoinnin
edistäminen palvelujen keskiössä

Hyvinvoiva osallistuva
ikäntynyt

Asioinnin helppous eri kanavilla
”yhden luukun periaate”

Toimintamalleja ja palvelurakennetta
kehitetään hyödyntäen kansallisia ja
kansainvälisiä parhaita käytäntöjä

Ikäkeskuksen palvelulupaus

Palvelutuotanto

- ❖ **Olen aidosti läsnä, välitän ja kuuntelen**
- ❖ **Tuon pienillä teoilla piristystä arkeen**
- ❖ **Olen aktiivinen asiakkaan parhaaksi**

Olen aidosti läsnä, välitän ja kuuntelen

TARVE

- Ikäihmiset kaipaavat keskustelua ja kohtaamisia osin hyvinkin yksinäisessä arjessa
- Ensikohtaamisen merkitys korostuu, kun asiakas on uuden asian äärellä ja tietoa on paljon
- Kun kuuntelen asiakasta aidosti – on mahdollista tarttua yksilöllisiin tarpeisiin ennaltaehkäisevästi ja huomata muuttuvat tilanteet
- Persoonat ja yksilöt katoavat helposti vanhusten ja muistisairaiden massaan

NÄIN SEN TEEMME

- Keskityn asiakkaaseen
- Jätän takin naulakkoon
- Huomioin asiakkaan joka hetkessä mm. kertoen kirjauksia tehdessä mitä puhelimella teen
- Rentoutan (nollaan) ajatukseni ennen asiakkaan kohtaamista
- Tunnen asiakkaan mahdollisimman hyvin sekä jaan tietoa asiakkaasta myös työkavereilleni

NÄIN MITTAAMME ONNISTUMISTA

- Asiakkaan kokemus
- Henkilöstön kokemus

NÄIN SEN MAHDOLLISTAMME

- Työn suunnittelu – omahoitajuuteen panostaminen
- Mahdollistamme asiakkaan ajan pyhittämisen esimerkiksi puhelinkäytäntöjen pelisäännöillä
- Arvostamme palveluhenkisyyden kulttuuria ja kannustamme siihen
- Annamme työntekijöille työkaluja ajatusten nollaamiseen ja asioiden purkamiseen
- Hyvien käytäntöjen jakaminen työntekijöiden kesken
- Työntekijöiden koulutukset

Tuon pienillä teoilla piristystä arkeen

TARVE

- Arki on usein yksinäistä ja virikkeetöntä
- Pienikin asia voi tuoda ison merkityksen, tukea toimintakykyä ja parantaa elämänlaatua
- Onnellisuutta tuo luonnon läheisyys ja luonnossa olo – jos ikäihminen ei pääse luonnon luokse, tuodaan luonto hänen luokseen

NÄIN SEN TEEMME

- Tuomme pienillä teoilla piristystä asiakkaan arkeen – lankakerä, piirustuspaperi, ruskan lehti, musiikki, soitto läheiselle/omaiselle tms.
- Kun tunnemme asiakkaan tavat ja tottumukset – tiedämme mikä hänelle tuo piristystä arkeen

NÄIN MITTAAMME ONNISTUMISTA

- Asiakkaan kokemus
- Henkilöstön kokemus

NÄIN SEN MAHDOLLISTAMME

- Varaamme aikaa myös työn suunnitteluun ja pienten tekojen ideointiin
- Kootaan pienten tekojen ideapankki kaikkien saataville
- Selvitämme asiakkaan mielenkiinnon kohteita tai harrastuksia aiemmasta elämästä - systemaattisuus
- Tuodaan teot osaksi hoito- ja palvelusuunnitelmaa
- Rohkaistaan tuomaa omaa osaamista ja mielenkiinnon kohteita esille

Olen aktiivinen asiakkaan parhaaksi

TARVE

- Arjen pienet hoksaamiset voivat olla asiakkaan kannalta merkityksellisiä
- Ennaltaehkäisevä vaikutus asioiden varhaisessa tunnistamisessa
- Henkilöstön oman ammattitaidon ylläpitäminen ja vahvistaminen

NÄIN SEN TEEMME

- Se aika mikä minulla on, käytän sen hyvin
- Seuraan aktiivisesti asiakkaan vointia, lääkitystä ja palvelutarpeita
- Pidän yllä aktiivista keskustelua kehitysideoista ja työskentelytavoista – asiakkaan parhaaksi
- Ylläpidän tietoa järjestöjen palveluista sekä teknologisista ratkaisuista
- Jaan positiivista palautetta asiakkaiden, omaisten ja työkavereiden suuntaan – teen sen ääneen

NÄIN MITTAAMME ONNISTUMISTA

- Asiakkaan kokemus
- Henkilöstön kokemus

NÄIN SEN MAHDOLLISTAMME

- Asiantuntijatapaamiset järjestötoimijoiden kanssa
- Tietoa tarjotaan työntekijöille selkeässä muodossa - vaivattomasti
- Tiedonjako työntekijöiden kesken
- Luodaan kehittämisen rakenteet, jotka mahdollistavat työntekijöiden osallistaminen kehittämiseen
- Luodaan avoin ilmapiiri uusien kehittämis ehdotusten esille tuomiseksi
- Selkeytetään tarjolla olevia koulutuksia ja ideoidaan uusia

Kiitos !

Palvelustrategian – Nykytila ja periaatteet

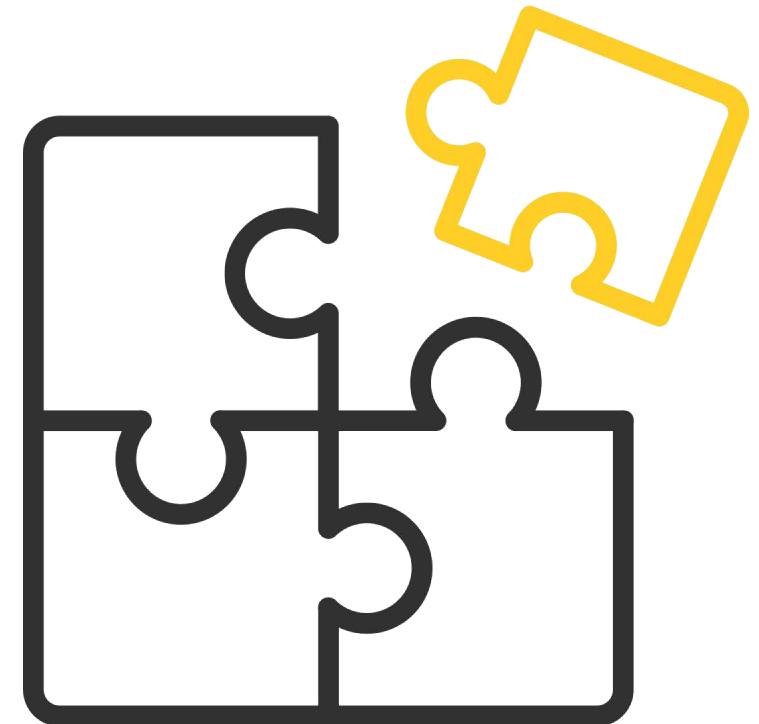
- Palvelustrategian valmistelu
- Nykytilan haasteet
- Keskustelu - Mikä on meidän jaettu yhteinen tulevaisuuskäsitys?
- Keskustelu - Palveluiden järjestämisen yhteisistä periaatteista.
- Palvelulupaus

Palvelustrategian valmistelu

- Tavoitteena saada hyväksyttyä aluevaltuustossa 19.6. saman aikaisesti kun talousarvioraami
  - Yhteinen osa (yhteenvedo ja tiivistelmä)
  - Toimialakohtaiset osat
- Palvelutoimialat päävastuussa
- Tulee olla linjassa HVA-strategia kanssa

DL käsittelyihin toimitelmassa

- Lautakunnat 27.4 ja 8.5.
- Aluehallitus 5.6.
- Aluevaltuusto 19.6.

Palvelustrategia ja järjestämissuunnitelma - sisältöluonnos

- ♥ Hyvinvointialueen strategiset tavoitteet
- ♥ Tulevaisuuden haasteet ja yhteinen tulevaisuuskäsitys
- ♥ Palveluiden järjestämisen yhteiset periaatteet
- ♥ Järjestöt ja kunnat osana palvelustrategiaa
- ♥ Palveluiden tuotantotavat (yksityisen ja kolmannen sektorin rooli)
- ♥ Palveluverkko ja sen kehittämissuunnitelma 2023-2025
- ♥ Toimialakohtainen palvelulupaus
- ♥ Toimialakohtaiset haasteet ja nykytila (hyvinvointikertomus)
- ♥ Toimialakohtaiset toimenpiteet ja kustannusvaikutukset 2023-2025

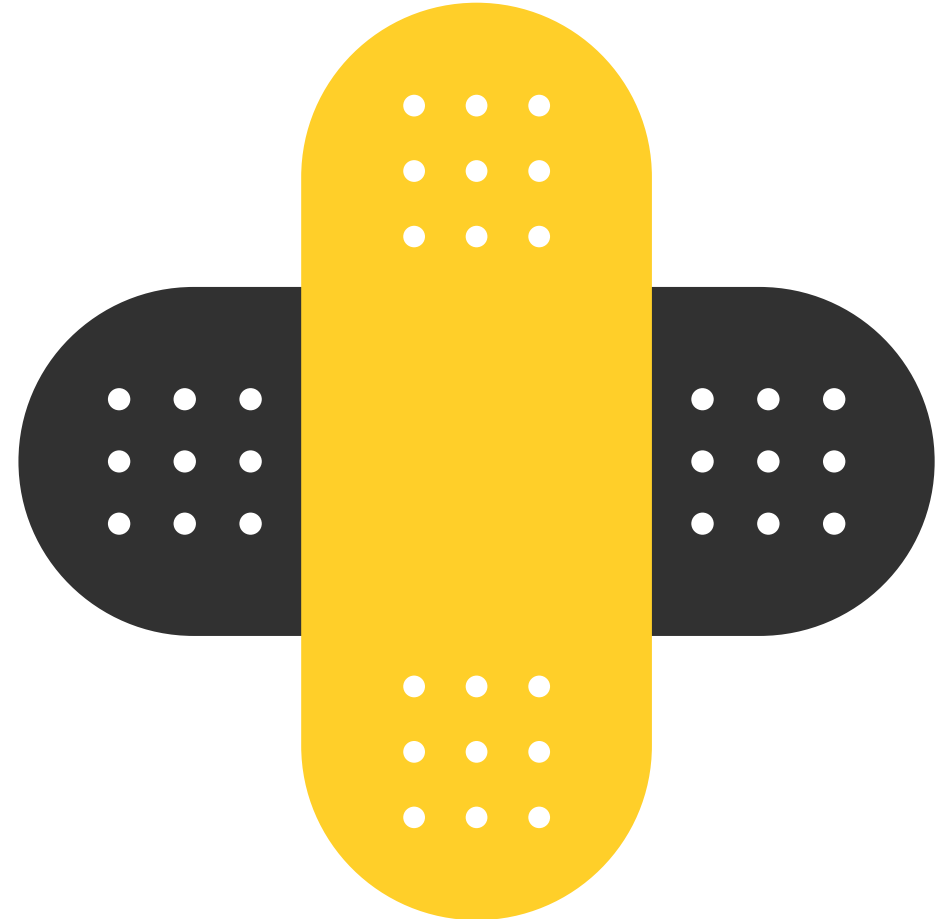
HVA Strategian keskeiset palveluihin liittyvät tavoitteet

- Vahvistamme ennaltaehkäiseviä ja perustason palveluita.
- Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen ovat toimintamme perusta.
- Työmme on laadukasta ja asiakaslähtöistä.
- Yhteensovitamme erilaiset palvelut vastaamaan asukkaidemme tarpeita.

Nykytilan haasteet

Väestö

- Pohjois-Savo on ikääntyvä ja väestöltään vähenevä hyvinvointialue.
  - Suomen sairain hyvinvointialue.
- THL:n ikävakioidun sairastavuusindeksin arvo oli Pohjois-Savossa 130, joka on maan korkein (koko maata kuvaava arvo on 100).
- Sairastavuutta nostavat Pohjois-Savossa esimerkiksi mielenterveyden sairaudet.
- Pohjois-Savossa on myös merkittäviä hyvinvointivajeita
  - Työkyvyttömyyseläkettä saavien osuus on maan toiseksi suurin
  - Pitkäaikaistyöttömien osuus on maan korkeimpien joukossa.

Keskimääräistä korkeampi henkilöstöresurssi ja toisaalta monissa ammateissa työvoimapula ja puute osaajista

- kokonaan hoitamatta olevien lääkärintehtävien osuus kaikista lääkärintehtävistä oli Pohjois-Savon sairaanhoitopiirin alueella 2,9 %, selvästi pienempi kuin koko maassa (7,4%). Vaje oli kasvanut 1,3 %
- Vajetta lähihoitajista, sairaanhoitajista, terveydenhoitajista, psykologeista, sosiaalialan ohjaajista ja neuvojista, sosiaalityön erityisasiantuntijoista, yleislääkäreistä, yli- ja erikoislääkäreistä sekä hammaslääkäreistä
- Työntekijöitä väestöpohjaan suhteutettuna neljänneksi eniten kaikista Suomen hyvinvointialueista.

Vähäinen integraatio ja kokonaisuuksien hallinta perustason ja erityistason välillä sekä sosiaali- ja terveydenhuollon välillä huomioiden myös pelastustoimen ja turvallisuuspalveluiden toimiala

- *THL raportti:*
  - *Sairaanhoitopiirin ja kuntien yhteistyövaikeudet ovat esimerkki paremman perus- ja erityistason integraation tarpeesta.*
  - *Mielenterveys- ja päihdepalvelujen hoitoon pääsyn ongelmat kertovat horisontaalisen integraation kehittämisen tarpeesta. Tähän mennessä integraation edistäminen on edennyt alueella verkkaisesti.*
  - *Palvelujen toiminnallista kehittämistä on tehty kansallisissa valtionavustushankkeissa. Keskeisenä tavoitteena on palvelujen saatavuuden, monialaisuuden ja yhteen toimivuuden edistäminen. Jatkossa jää arvioitavaksi, miten kehittämishankkeiden tulokset saadaan jalkautettua koko Pohjois-Savon alueelle.*

Keskimääräistä korkeammat kustannukset (THL arviointiraportti)

- nettomenot olivat 4059 euroa asukasta kohti eli 16 prosenttia suuremmat kuin maassa keskimäärin.
- palvelutarve oli 13 prosenttia suurempi kuin maassa keskimäärin
- palvelutarpeeseen suhteutetut sote-menot kaksi prosenttia suuremmat kuin maassa keskimäärin

Korkeat sairauspoissaolokustannukset (n. 82 milj. € / vuosi)

- poissaolot vaihtelevat toiminnasta riippuen, suurimmat poissaolot raskaassa palvelutyössä hoito- ja hoivapalveluissa (> 20 pv/thv)
- työhyvinvoinnin kokonaisuudistus ja työnantajan ja työterveyshuollon toimintamallin kokonaisuudistus

Korkea velkamäärä ja investointitaso

- korkea investointitaso suhteessa hyvinvointialueen taloudelliseen kantokykyyn
- keskeneräisiä investointeja sekä tulevat tarpeet
- lainanhoitokyky rasittaa hyvinvointialuetta vuoteen 2030 saakka merkittävästi

Palvelutarve

- Keskimääräistä **enemmän** avovastaanottokäyntejä
  - Esim. Siilinjärven palvelualueella perusterveydenhuollon lääkärissä käyntejä on ollut enemmän kuin koko maassa.
- Keskimääräistä **enemmän** sairaalahoitoa ja vuodeosastohoitoa
  - Esim. Lapinlahdella sairaalahoidon hoitajaksoja on ollut enemmän kuin koko maassa keskimäärin
  - Esim. Kuopion palvelualueella perusterveydenhuollon vuodeosastohoidon hoitajaksoja on ollut enemmän kuin koko maassa ja muualla Pohjois-Savossa.
- **Tehostettua palveluasumista merkittävästi**
- **Tavallista palveluasumista vähän tai ei lainkaan** (esim. Leppävirta)
- **Kotihoidon peittävyys keskimääräinen**
- **Joidenkin kuntien alueella on vielä laitoshoidoa (vanhainkotihoidoa), suurelta osin jo poistunut tai poistumassa**

Yhteiset periaatteet palvelutuotannon järjestämiselle

- Mitä tarkoittaa asiakaslähtöisyys hyvinvointialueella?
- Miten vahvistamme ennaltaehkäisyn roolia palveluiden järjestämisessä?
- Mitä konkreettisesti tarkoitetaan perustason vahvistamisella?
- Miten nykyresurssein vastaamme palvelujärjestelmän haasteisiin? -**Monituottajuuden rooli?**
- Miten integraatiota tulisi hyödyntää palvelujärjestelmän haasteisiin vastaamisessa?
- Mitkä kaikki asiat vaikuttaa tulevaisuuden palveluverkkoomme? Mitkä ovat suunnittelun periaatteet?

Palvelut

- Vahvistamme ennaltaehkäiseviä ja perustason palveluita.
- Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen ovat toimintamme perusta.
- Työmme on laadukasta ja asiakaslähtöistä.
- Yhteensovitamme erilaiset palvelut vastaamaan asukkaidemme tarpeita.

Yhteisiä periaatteita hyödynnetään toimialakohtaisen sisällön (toimenpiteet 2023-2025) valmisteluun!

Mitä tarkoittaa asiakaslähtöisyys hyvinvointialueella?

- Palveluiden järjestämisessä pyritään yhden yhteydenoton periaatteeseen
- Asiakkaan tarpeiden mukainen kokonaiskäsittely aina kun on mahdollista
- Palvelut järjestetään toiminnallisesti tarkoituksenmukaisesti
- Pyritään yhtenäisiin ja sujuviin hoito- ja palveluketjuihin sekä hoidon jatkuvuuden varmistamiseen.
- Käytämme ja kehitämme monimuotoisia palvelukanavia, esimerkiksi sähköisiä-, etä- ja liikkuvia palveluita.
- Hyödynnämme asiakaskokemusta palveluiden kehittämisessä.
- Kehitämme digitaalisia palveluja. Yhtenäinen, asiakastyön näkökulmasta toimiva tietojärjestelmä on sujuvan palvelun edellytys.

Miten vahvistamme ennaltaehkäisyä roolia palveluiden järjestämisessä?

- Kehitämme ja vahvistamme kansansairauksien ennaltaehkäisyä ja hoitoa hyvinvointialueella.
- Vahvistamme matalan kynnyksen palveluita.
- Teemme tiivistä yhteistyötä kuntien, järjestöjen ja kolmannen sektorin kanssa hyvinvoinnin- ja terveyden edistämiseksi.
  - Kuntien, järjestöjen ja kolmannen sektorin rooli tärkeä sekä ihmisten oma vastuu omasta hyvinvoinnista
- Toimiva palveluiden porrastus ja kuntouttava ote ohjaavat työtämme.
- Hyvinvointivajeisiin pyrittävä vaikuttamaan arkiympäristössä, kuten kouluissa, työpaikoilla, kodeissa ja harrastuksissa

Miten integraatiota tulisi hyödyntää palvelujärjestelmän haasteisiin vastaamisessa?

- Integraation lähtee arjesta eli yhteisen toimintakulttuurin luomisesta, yhteistyön ja luottamuksen rakentamisesta, työn yhteisten käsitteiden muodostamisesta sekä toisen työn kunnioittamisesta sekä ymmärtämisestä,
- Hoito- ja palveluketjuja tulee kehittää ja jalkauttaa sekä toimintatapoja yhdenmukaistaa
- Tietoa ja osaamista löytyy kaikkialta organisaatiosta, sitä pitää hyödyntää täysimääräisesti
- Toimitamalleja ja työkentelyä tulee kehittää ja uudelleenjärjestellä läpi koko palvelutuotannon, myös pelastustoimi tiivistä mukaan.

Miten nykyresurssein vastaamme palvelujärjestelmän haasteisiin?

- Hyödyntämmme palveluiden järjestämisessä ja kehittämisessä:
  - Digitaalisia ja etäpalveluita
  - Geneerinen asiakas- ja palveluohjaus
  - Leanin jatkuvan ja asiakaslähtöisen kehittämisen periaatteita
- Lisäämme omien nykyisten voimavarojen käyttöä sekä tehostamme tilojen ja laitteiden käyttöä.
- Tuotamme palveluita yhdessä yritysten, järjestöjen ja muiden kumppaneiden kanssa.
  - Kehitämme uudenlaista kumppanuutta

Mitkä kaikki asiat vaikuttaa tulevaisuuden palveluverkkoomme? Mitkä ovat sen suunnittelun periaatteet?

- Palveluverkolla vastataan palvelujen saavutettavuuden periaatteen toteutumiseen
- Huomioitava määrittelyssä:
  - Normiohjaus
  - Palvelutarve ja sen alueelliset vaihtelut
  - Työvoiman saatavuus ja sen vaihtelut alueella
  - Keskustelut YTA-alueitasoisesti reuna-alueilla
  - Mitä palveluja voidaan tuottaa etänä?
  - Linjaukset, mitä palveluja voi keskittää?
  - Liikkuvat palvelut (esim. Tahdistinhoitaja, suupirssi)
  - Integraatiot palveluissa
  - Toimitapojen ja mallien yhtenäistäminen

PALVELULUPAUS

Luonnostelua keskustelun
pohjaksi

Palvelulupaus

Tasot

Järjestäminen

Palvelutuotanto

Essoten malli

Yhdessä uuteen.

PALVELULUPAUS

Palvelulupaus ikääntyneet järjestäminen Pohjois-Savo

Kotona asumista tukevat palvelut lähellä asiakasta
Laaja palveluvalikoima monituottajuutta ja
-toimijuutta hyödyntäen

Toimintakyvyn ylläpito, kuntoutumien sekä
terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen palvelujen
keskiössä

Hyvinvoiva osallistuva
ikäntynyt

Asioinnin helppous eri kanavilla
"yhden yhteydenoton periaate"

Toimintamalleja ja palvelurakennetta kehitetään
yhdessä hyödyntäen kansallista ja kansainvälistä
tutkittua tietoa

Palvelulupaus
sektorit?

Palvelulupaus keskiöön ?

Täydentävät palvelut

- Kela
- Työterveyshuolto
- Yksityiset palveluntuottajat

ASUKKAAN
ELINPIIRI

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen

- Liikunta ja kulttuuri
- Vapaaehtoistyö
- Järjestötoiminta

Yhteiskunta

Hyvinvoinnin,
terveyden ja
turvallisuuden
edistäminen
2020-luvulla

Kunta

Hyvinvointialue

Sosiaali- ja terveydenhuollon erityistason palvelut

Ensihoito ja pelastustoimi

Sosiaali- ja terveydenhuollon perustason palvelut

Sote-uudistus
Tulevaisuuden
sosiaali- ja terveyskeskus

10.2.2023

Allekirjoitettu 13-03-2023 06:54:59 UTC

Ikäkeskuksen palvelulupaus

Palvelutuotanto

- ❖ **Olen aidosti läsnä, välitän ja kuuntelen**
- ❖ **Tuon pienillä teoilla piristystä arkeen**
- ❖ **Olen aktiivinen asiakkaan parhaaksi**

Olen aidosti läsnä, välitän ja kuuntelen

TARVE

- Ikäihmiset kaipaavat keskustelua ja kohtaamisia osin hyvinkin yksinäisessä arjessa
- Ensikohtaamisen merkitys korostuu, kun asiakas on uuden asian äärellä ja tietoa on paljon
- Kun kuuntelen asiakasta aidosti – on mahdollista tarttua yksilöllisiin tarpeisiin ennaltaehkäisevästi ja huomata muuttuvat tilanteet
- Persoonat ja yksilöt katoavat helposti vanhusten ja muistisairaiden massaan

NÄIN SEN TEEMME

- Keskityn asiakkaaseen
- Jätän takin naulakkoon
- Huomioin asiakkaan joka hetkessä mm. kertoen kirjauksia tehdessä mitä puhelimella teen
- Rentoutan (nollaan) ajatukseni ennen asiakkaan kohtaamista
- Tunnen asiakkaan mahdollisimman hyvin sekä jaan tietoa asiakkaasta myös työkavereilleni

NÄIN MITTAAMME ONNISTUMISTA

- Asiakkaan kokemus
- Henkilöstön kokemus

NÄIN SEN MAHDOLLISTAMME

- Työn suunnittelu – omahoitajuuteen panostaminen
- Mahdollistamme asiakkaan ajan pyhittämisen esimerkiksi puhelinkäytäntöjen pelisäännöillä
- Arvostamme palveluhenkisyyden kulttuuria ja kannustamme siihen
- Annamme työntekijöille työkaluja ajatusten nollaamiseen ja asioiden purkamiseen
- Hyvien käytäntöjen jakaminen työntekijöiden kesken
- Työntekijöiden koulutukset

Tuon pienillä teoilla piristystä arkeen

TARVE

- Arki on usein yksinäistä ja virikkeetöntä
- Pienikin asia voi tuoda ison merkityksen, tukea toimintakykyä ja parantaa elämänlaatua
- Onnellisuutta tuo luonnon läheisyys ja luonnossa olo – jos ikäihminen ei pääse luonnon luokse, tuodaan luonto hänen luokseen

NÄIN SEN TEEMME

- Tuomme pienillä teoilla piristystä asiakkaan arkeen – lankakerä, piirustuspaperi, ruskan lehti, musiikki, soitto läheiselle/omaiselle tms.
- Kun tunnemme asiakkaan tavat ja tottumukset – tiedämme mikä hänelle tuo piristystä arkeen

NÄIN MITTAAMME ONNISTUMISTA

- Asiakkaan kokemus
- Henkilöstön kokemus

NÄIN SEN MAHDOLLISTAMME

- Varaamme aikaa myös työn suunnitteluun ja pienten tekojen ideointiin
- Kootaan pienten tekojen ideapankki kaikkien saataville
- Selvitämme asiakkaan mielenkiinnon kohteita tai harrastuksia aiemmasta elämästä - systemaattisuus
- Tuodaan teot osaksi hoito- ja palvelusuunnitelmaa
- Rohkaistaan tuomaa omaa osaamista ja mielenkiinnon kohteita esille

Olen aktiivinen asiakkaan parhaaksi

TARVE

- Arjen pienet hoksaamiset voivat olla asiakkaan kannalta merkityksellisiä
- Ennaltaehkäisevä vaikutus asioiden varhaisessa tunnistamisessa
- Henkilöstön oman ammattitaidon ylläpitäminen ja vahvistaminen

NÄIN SEN TEEMME

- Se aika mikä minulla on, käytän sen hyvin
- Seuraan aktiivisesti asiakkaan vointia, lääkitystä ja palvelutarpeita
- Pidän yllä aktiivista keskustelua kehitysideoista ja työskentelytavoista – asiakkaan parhaaksi
- Ylläpidän tietoa järjestöjen palveluista sekä teknologisista ratkaisuista
- Jaan positiivista palautetta asiakkaiden, omaisten ja työkavereiden suuntaan – teen sen ääneen

NÄIN MITTAAMME ONNISTUMISTA

- Asiakkaan kokemus
- Henkilöstön kokemus

NÄIN SEN MAHDOLLISTAMME

- Asiantuntijatapaamiset järjestötoimijoiden kanssa
- Tietoa tarjotaan työntekijöille selkeässä muodossa - vaivattomasti
- Tiedonjako työntekijöiden kesken
- Luodaan kehittämisen rakenteet, jotka mahdollistavat työntekijöiden osallistaminen kehittämiseen
- Luodaan avoin ilmapiiri uusien kehittämissuositusten esille tuomiseksi
- Selkeytetään tarjolla olevia koulutuksia ja ideoidaan uusia

Kiitos !

aus

Luonnostelua keskustelun
pohjaksi

Tasot
Järjestäminen
Palvelutuotanto

Essoten malli

Yhdessä uuteen.

PALVELULUPAUS

Palvelulupaus ikääntyneet järjestäminen Pohjois-Savo

Nostona
Yksinäisyys
teema => sisältyy
osallistuva

Kotona asumista tukevat palvelut lähellä asiakasta

Laaja palveluvalikoima monituottajuutta ja
-toimijuutta hyödyntäen

Oman näköinen arki ja sitä tukeva palvelukokonaisuus

Toimintakyvyn ylläpito, kuntoutumien sekä terveyden
ja hyvinvoinnin edistäminen palvelujen keskiössä

Hyvinvoiva osallistuva
ikäntynyt

Turvallisessa ympäristössä

Asiointin helppous eri kanavilla

”yhden yhteydenoton periaate”

”yhdenmukainen palvelutarpeen arviointi”

Toimintamalleja ja palvelurakennetta kehitetään
tavoitteellisesti yhdessä hyödyntäen kansallista ja
kansainvälistä tutkittua tietoa

Sote integraatiota toteutetaan asiakkaan eduksi

Palvelulupaus keskiöön ?

Täydentävät palvelut

- Kela
- Työterveyshuolto
- Yksityiset palveluntuottajat

ASUKKAAN
ELINPIIRI

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen

- Liikunta ja kulttuuri
- Vapaaehtoistyö
- Järjestötoiminta

Yhteiskunta

Hyvinvoinnin,
terveyden ja
turvallisuuden
edistäminen
2020-luvulla

Kunta

Hyvinvointialue

Sosiaali- ja terveydenhuollon erityistason palvelut

Ensihoito ja pelastustoimi

Sosiaali- ja terveydenhuollon perustason palvelut

Sote-uudistus
Tulevaisuuden
sosiaali- ja terveyskeskus

20.2.2023

Allekirjoitettu 13-03-2023 06:54:59 UTC

Ikäkeskuksen palvelulupaus

Palvelutuotanto

- ❖ **Olen aidosti läsnä, välitän ja kuuntelen**
- ❖ **Tuon pienillä teoilla piristystä arkeen**
- ❖ **Olen aktiivinen asiakkaan parhaaksi**

Olen aidosti läsnä, välitän ja kuuntelen

TARVE

- Ikäihmiset kaipaavat keskustelua ja kohtaamisia osin hyvinkin yksinäisessä arjessa
- Ensikohtaamisen merkitys korostuu, kun asiakas on uuden asian äärellä ja tietoa on paljon
- Kun kuuntelen asiakasta aidosti – on mahdollista tarttua yksilöllisiin tarpeisiin ennaltaehkäisevästi ja huomata muuttuvat tilanteet
- Persoonat ja yksilöt katoavat helposti vanhusten ja muistisairaiden massaan

NÄIN SEN TEEMME

- Keskityn asiakkaaseen
- Jätän takin naulakkoon
- Huomioin asiakkaan joka hetkessä mm. kertoen kirjauksia tehdessä mitä puhelimella teen
- Rentoutan (nollaan) ajatukseni ennen asiakkaan kohtaamista
- Tunnen asiakkaan mahdollisimman hyvin sekä jaan tietoa asiakkaasta myös työkavereilleni

NÄIN MITTAAMME ONNISTUMISTA

- Asiakkaan kokemus
- Henkilöstön kokemus

NÄIN SEN MAHDOLLISTAMME

- Työn suunnittelu – omahoitajuuteen panostaminen
- Mahdollistamme asiakkaan ajan pyhittämisen esimerkiksi puhelinkäytäntöjen pelisäännöillä
- Arvostamme palveluhenkisyiden kulttuuria ja kannustamme siihen
- Annamme työntekijöille työkaluja ajatusten nollaamiseen ja asioiden purkamiseen
- Hyvien käytäntöjen jakaminen työntekijöiden kesken
- Työntekijöiden koulutukset

Tuon pienillä teoilla piristystä arkeen

TARVE

- Arki on usein yksinäistä ja virikkeetöntä
- Pienikin asia voi tuoda ison merkityksen, tukea toimintakykyä ja parantaa elämänlaatua
- Onnellisuutta tuo luonnon läheisyys ja luonnossa olo – jos ikäihminen ei pääse luonnon luokse, tuodaan luonto hänen luokseen

NÄIN SEN TEEMME

- Tuomme pienillä teoilla piristystä asiakkaan arkeen – lankakerä, piirustuspaperi, ruskan lehti, musiikki, soitto läheiselle/omaiselle tms.
- Kun tunnemme asiakkaan tavat ja tottumukset – tiedämme mikä hänelle tuo piristystä arkeen

NÄIN MITTAAMME ONNISTUMISTA

- Asiakkaan kokemus
- Henkilöstön kokemus

NÄIN SEN MAHDOLLISTAMME

- Varaamme aikaa myös työn suunnitteluun ja pienten tekojen ideointiin
- Kootaan pienten tekojen ideapankki kaikkien saataville
- Selvitämme asiakkaan mielenkiinnon kohteita tai harrastuksia aiemmasta elämästä - systemaattisuus
- Tuodaan teot osaksi hoito- ja palvelusuunnitelmaa
- Rohkaistaan tuomaa omaa osaamista ja mielenkiinnon kohteita esille

Olen aktiivinen asiakkaan parhaaksi

TARVE

- Arjen pienet hoksaamiset voivat olla asiakkaan kannalta merkityksellisiä
- Ennaltaehkäisevä vaikutus asioiden varhaisessa tunnistamisessa
- Henkilöstön oman ammattitaidon ylläpitäminen ja vahvistaminen

NÄIN SEN TEEMME

- Se aika mikä minulla on, käytän sen hyvin
- Seuraan aktiivisesti asiakkaan vointia, lääkitystä ja palvelutarpeita
- Pidän yllä aktiivista keskustelua kehitysideoista ja työskentelytavoista – asiakkaan parhaaksi
- Ylläpidän tietoa järjestöjen palveluista sekä teknologisista ratkaisuista
- Jaan positiivista palautetta asiakkaiden, omaisten ja työkavereiden suuntaan – teen sen ääneen

NÄIN MITTAAMME ONNISTUMISTA

- Asiakkaan kokemus
- Henkilöstön kokemus

NÄIN SEN MAHDOLLISTAMME

- Asiantuntijatapaamiset järjestötoimijoiden kanssa
- Tietoa tarjotaan työntekijöille selkeässä muodossa - vaivattomasti
- Tiedonjako työntekijöiden kesken
- Luodaan kehittämisen rakenteet, jotka mahdollistavat työntekijöiden osallistaminen kehittämiseen
- Luodaan avoin ilmapiiri uusien kehittämissuositusten esille tuomiseksi
- Selkeytetään tarjolla olevia koulutuksia ja ideoidaan uusia

Yhteisöllinen asuminen lainsäädännön mukaan

Kaarina Tuokko
Erityisasiantuntija

- **THL:n Teams-työpaja
iäkkäiden yhteisöllisen
asumisen
kehittämisestä
15.2.2023**

Yhteisöllinen asuminen (SHL 21 b §)

- Korvaa aikaisemman ns. tavallisen palveluasumisen
- Sisältö:
  - 1) esteetön, turvallinen asumisyksikkö, jossa asiakkaan käytössä tarpeitaan vastaava huoneisto ja
  - 2) tiloissa tarjolla sosiaalista kanssakäymistä edistävää toimintaa (→ ”yhteisöllisyys”)
  - Myös aikaisempaan tavalliseen palveluasumiseen on sisältynyt velvoite järjestää asiakkaalle sosiaalista kanssakäymistä edistävät palvelut.
- Muut asiakkaan tarvitsemat palvelut järjestetään erikseen (esimerkiksi kotihoito, muut kotiin annettavat palvelut)
  - Asiakkaan tarpeen mukaiset muut palvelut voi tuottaa yksi tai useampi muu palveluntuottaja kuin yhteisöllisen asumisen tuottaja
  - On kuitenkin yhä mahdollista myös palkata yksikköön oma henkilökunta, joka tuottaa yhteisöllisen asumisen lisäksi myös asiakkaan muut tarpeen mukaiset palvelut. Silloinkin henkilöstön määrä perustuu asiakkaiden yksilöllisiin tarpeisiin eikä toimintayksikkökohtaiseen (seiniin sidottuun) mitoittamiseen.

Yhteisöllisen asumisen (21 b §) toteuttaminen (1/3)

- Yhteisöllinen asuminen on hyvinvointialueen järjestämisvastuulla oleva sosiaalipalvelu: palvelutarpeen arviointi, asiakassuunnitelma, hallintopäätös
- Hyvinvointialue vastaa siitä, että yhteisöllisessä asumisessa tarjotaan säännöksessä tarkoitettu asuminen ja sosiaalista kanssakäymistä edistävää toimintaa ja että asiakkaan tarvitsemat muut palvelut järjestetään asiakassuunnitelman ja siihen perustuvan päätöksen mukaisesti.
  - Asumisen järjestäminen mahdollista joko hyvinvointialueen omissa tiloissa tai ostopalveluna
  - Jos asuminen järjestetään ostopalveluna, sosiaalista kanssakäymistä edistävän toiminnan tuottamisesta asumisyksikön tiloissa voi vastata asumista tuottava toimija tai toinen palveluntuottaja. Asiasta sovitaan palvelun ostoa koskevassa sopimuksessa.

Yhteisöllisen asumisen merkitys

- Vaikutus palvelurakenteeseen; Kotihoidon ja ympärivuorokautisen palveluasumisen väliin sijoituvia palveluja kehittämällä voidaan vaikuttaa iäkkäiden asiakkaiden hyvinvointiin ja toimintakykyyn ja siten siirtää raskaamman palvelun tarvetta.
- Jos yhteisöllisen asumisen toteuttamisessa onnistutaan hyvin, on mahdollista jatkossa ohjata ympärivuorokautiseen palveluasumiseen (vain) niitä asiakkaita, jotka tarvitsevat ympärivuorokautisesti läsnä olevaa henkilökuntaa (tarpeiden runsaus ja ennakoimattomuus).
- Yhteisöllisen asumisen asiakkaiden toimintakykyä edistää asumisen ja asuinympäristöjen ikäystävällisyys (esteettömyys, virikkeellisyys ja yhteisölliseen toimintaan soveltuvat tilat).
- Erityisesti muistisairaat tarvitsevat jatkuvaa sosiaalisten taitojen ylläpitämistä, koska taidot, joita henkilö ei arjessa käytä, menetetään usein pysyvästi.
- Asumisen välimuotoisilla ratkaisuilla voidaan vastata sellaisiin tarpeisiin, jotka eivät edellytä raskasta hoitoa ja huolenpitoa, kuten yksinäisyyteen ja siitä johtuvaan pelkoon ja ahdistukseen.
- Osa kotihoidon tai tukipalvelujen käynneistä on mahdollista järjestää yhteisöllisen asumisen asiakkaille ryhmämuotoisina palveluina (esimerkiksi ruokailu, osa sairaanhoidollisista toimista tai toimintakyvyn ylläpidosta).

Yhteisöllisen asumisen ja ympärivuorokautisen palveluasumisen toteuttaminen samassa rakennuskokonaisuudessa (SHL 46 c §)

- voidaan toteuttaa samaan rakennuskokonaisuuteen kuuluvissa tiloissa
- rakennuskokonaisuuteen voi kuulua myös ns. tavallisen asuntokannan asuntoja
- tavoite vähentää etenkin iäkkäiden henkilöiden muuttoja palvelutarpeen kasvaessa
- säännös kirjoitettu sellaiseen mahdollistavaan muotoon, että se ei liikaa sido toimijoiden käsiä ja mahdollistaa toimintaympäristön muuttumisen huomioon ottamisen ja asiakkaiden muuttuviin tarpeisiin vastaamisen heidän etunsa mukaisesti

Yhteisen henkilökunnan käyttö

- Molempien palvelujen asiakkaita varten tulee olla riittävä henkilöstö: ympärivuorokautisen palveluasumisen osalta lakisääteisen henkilöstömitoituksen tulee toteutua ja välilliseen asiakastyöhön on oltava käytössä riittävä resurssi, ja yhteisöllisen asumisen asiakkaiden tulee saada heille myönnetyt riittävät palvelut.
- Synergiaetuja voi tuoda välillistä työtä ympärivuorokautisessa palveluasumisessa ja tukipalveluja yhteisöllisessä asumisessa tuottavan henkilöstön yhteinen käyttö.
- Myös ympärivuorokautisessa palveluasumisessa välitöntä asiakastyötä tekevä henkilöstö ja yhteisöllisen asumisen asiakkaille esimerkiksi kotihoitoa antava henkilöstö voi olla yhteistä, kun huolehditaan siitä, että ympärivuorokautisen palveluasumisen lakisääteinen mitoitus toteutuu ja että yhteisöllisen asumisen asiakkaat saavat ne palvelut, jotka heille on myönnetty.
- Ei ole tarpeen nimetä tiettyjä työntekijöitä vastaamaan vain esimerkiksi yhteisöllisen asumisen asiakkaiden palvelutarpeisiin, vaan henkilöstö voi vastata molempien palvelujen asiakkaiden palvelutarpeisiin.
- Palveluntuottaja vastaa aina siitä että, palvelu vastaa laadultaan laissa olevia edellytyksiä.

Yhteisen henkilöstön käyttö myös rakennuskokonaisuuteen sisältyvien tavallisten asuntojen asukkaille

- Myös sosiaalista kanssakäymistä edistävää toimintaa tuottava henkilöstö voi toteuttaa toimintaa molempien palvelujen asiakkaille sekä haluttaessa myös rakennuskokonaisuuteen sisältyvien tavallisten asuntojen asukkaille.
- Yhteisöllisen asumisen ja ympärivuorokautisen palveluasumisen asiakkaiden tarpeisiin vastaava henkilöstö voi myös antaa esimerkiksi tukipalveluja tai kotihoitoa rakennuskokonaisuuden tavallisen asuntokannan asukkaille, kun huolehditaan siitä, että kaikkien palvelujen asiakkaat saavat heille myönnetyn määrän palvelua ja että ympärivuorokautisen palveluasumisen henkilöstömitoitus toteutuu.

• stm.fi ›
• [@STM_Uutiset](https://twitter.com/STM_Uutiset) ›

**Kiitos
mielenkiinnosta.**

Yhteisöllinen asumien

Ajatuksia ja ideologiaa
Mikko Korhonen Toimialajohtaja

Kansallisia arviota

- Yhteisöllinen 4% kotihoidon asiakkaista
- Meillä kirjattuna alkuvaiheen tavoite 2%
- => 600 paikkaa

Ideologia

- Jos peittävyys lasketaan kotihoidon sisällä (järkevää)
  - On se osa kotiin annettavaa kokonaisuutta
    - Tehokkaammin tuotettuna
    - Toimintakykyä yllä pitävämpänä
  - Ohjaustumien kotihoito kriteereiden pohjalta
    - Tukee erityisesti turvattomuus tilanteita
- Tuottavuuden lisäarvo käytetään yhteisöllisyyden rakentamiseen

Ideologia

- Eduksi jos ympärivrk yksikkö samassa pihapiirissä
  - Synergia hyödyt/asiakas hyödyt
- Korvaa raskasta palvelua
  - Voinnin huonontuessa (kyvykkyys oltava !!)
  - Alueilla missä väliporras puuttunut voi olla mahdollista jopa purkaa raskaista sijoituksia

Ideologia korvaa kotihoitoa

- Julkiset omat yksiköt
  - Ohjautuminen tarve arvion perusteella ketkä nimenomaan hyötyy
  - Tai joiden kohdalla puretaan ympärivrk hoiva tarpeettomana
- Yksityiset yksiköt
  - Asiakkaat itse hakeutuvat
  - Palvelutarpeen arvion perusteella
    - Kotihoidon seteli (hoivan seteli)kotihoiton myöntämisperusteet
    - Yhteisöllisen osuuden seteli, myöntämisperusteet pohdittava
  - Keskeistä kyvykkyys hoitaa pitkälle!!

Yksiköiden rakentumien

- Yksityiset
  - Markkinaehtoisesti
- Julkiset
  - Uusinvestointeina, kiinteistökehityskohteina
  - Toiminnallisen profiilin muuttamisen kautta olemassa olevaa yksikköön
  - Yhteisöllisyyden tuottamien
    - Kunnan hyte toimintaa?
    - Järjestöt ?

Tarve

- Alueellinen selvitys 2030 väestöennusteen pohjalta
  - Ympäri vuorokautinen hoiva 6% tasolle
    - Omat ja yksityiset
    - +10% alle 75v tarve
  - Yhteisöllinen asuminen
    - Omat ja yksityiset
    - 2-4% kotihoidon 16% peittävyuden sisällä
      - Riippuen alueen infrasta
  - Kuntouttava lyhytaikaishoito
    - Intervalli hoito hajautettu malli
    - Muu lyhytaikaishoito muutama aktiivisesti toimiva yksikkö
  - Laitoshoidon alasajo

Yksiköitä

- Nonna Kallavesi –Kuopio Markkina ehtoinen
  - Asuntojen lisäksi erilaisia turvallisuutta ja hyvinvointia lisääviä palvelupaketteja (130 € – 1 150 €/kk).
  - palvelut vakituiselta henkilökunnalta
  - [Etusivu - Nonna Kallavesi - ihana kotisi Kuopiossa](#)
- Palvelutalo Lepola
- Siilinjärvi uudishanke omaan tuotantoon valmis 2024?
- Lehtoniemi Ara kohde-markkinehtoiin ei etene
- Hyvinvointialueen muut

Kiitos

- keskustelua ja kommentit

---

ikäkeskuspalveluiden palvelualuejohtaja

Hankintapäätös

7.2.2023 § 9	Asia	Pohjois-Savon hyvinvointialue ikääntyneiden asumispalvelut Attendo Elotupa
7.2.2023 § 10	Asia	Pohjois-Savon hyvinvointialue ikääntyneiden asumispalvelut Attendo Syystuuli
7.2.2023 § 11	Asia	Pohjois-Savon hyvinvointialue ikääntyneiden asumispalvelut Attendo Koillistuuli
7.2.2023 § 12	Asia	Pohjois-Savon hyvinvointialue ikääntyneiden asumispalvelut Attendo Pajuharju
7.2.2023 § 13	Asia	Pohjois-Savon hyvinvointialue ikääntyneiden asumispalvelut Attendo Leppä
8.2.2023 § 14	Asia	Pohjois-Savon hyvinvointialue ikääntyneiden asumispalvelut Attendo Valkeinen
13.2.2023 § 15	Asia	Kotihoidon tietojohtamispalvelun laajentaminen Pohjois-Savon hyvinvointialueella

---

ikäkeskuspalveluiden palvelualuejohtaja**Hankintapäätös**

7.2.2023 § 9	Asia	Pohjois-Savon hyvinvointialue ikääntyneiden asumispalvelut Attendo Elotupa
	Päätös	Vahvistan Hankintalain 110 §:n mukaisen suorahankintamenettelyn ja hankinnan. Pohjois-Savon hyvinvointialueen viranomaisen todettua, että yksilöperusteisen hankinnan edellytykset eivät täyty ja asiakkaan palvelutarve päättyy, päättyy samanaikaisesti myös hyvinvointialueen maksuvelvollisuus ostetusta palvelukokonaisuudesta.
7.2.2023 § 10	Asia	Pohjois-Savon hyvinvointialue ikääntyneiden asumispalvelut Attendo Syystuuli
	Päätös	Vahvistan Hankintalain 110 §:n mukaisen suorahankintamenettelyn ja hankinnan. Pohjois-Savon hyvinvointialueen viranomaisen todettua, että yksilöperusteisen hankinnan edellytykset eivät täyty ja asiakkaan palvelutarve päättyy, päättyy samanaikaisesti myös hyvinvointialueen maksuvelvollisuus ostetusta palvelukokonaisuudesta.
7.2.2023 § 11	Asia	Pohjois-Savon hyvinvointialue ikääntyneiden asumispalvelut Attendo Koillistuuli
	Päätös	Vahvistan Hankintalain 110 §:n mukaisen suorahankintamenettelyn ja hankinnan. Pohjois-Savon hyvinvointialueen viranomaisen todettua, että yksilöperusteisen hankinnan edellytykset eivät täyty ja asiakkaan palvelutarve päättyy, päättyy samanaikaisesti myös hyvinvointialueen maksuvelvollisuus ostetusta palvelukokonaisuudesta.
7.2.2023 § 12	Asia	Pohjois-Savon hyvinvointialue ikääntyneiden asumispalvelut Attendo Pajuharju
	Päätös	Vahvistan Hankintalain 110 §:n mukaisen suorahankintamenettelyn ja hankinnan. Pohjois-Savon hyvinvointialueen viranomaisen todettua, että yksilöperusteisen hankinnan edellytykset eivät täyty ja asiakkaan palvelutarve päättyy, päättyy samanaikaisesti myös hyvinvointialueen maksuvelvollisuus ostetusta palvelukokonaisuudesta.
7.2.2023 § 13	Asia	Pohjois-Savon hyvinvointialue ikääntyneiden asumispalvelut Attendo Leppä
	Päätös	Vahvistan Hankintalain 110 §:n mukaisen suorahankintamenettelyn ja hankinnan. Pohjois-Savon hyvinvointialueen viranomaisen todettua, että yksilöperusteisen hankinnan edellytykset eivät täyty ja asiakkaan palvelutarve päättyy, päättyy samanaikaisesti myös hyvinvointialueen maksuvelvollisuus ostetusta palvelukokonaisuudesta.

8.2.2023 § 14	Asia	Pohjois-Savon hyvinvointialue ikääntyneiden asumispalvelut Attendo Valkeinen
	Päätös	Vahvistan Hankintalain 110 §:n mukaisen suoramarkintamenettelyn ja hankinnan.
		Pohjois-Savon hyvinvointialueen viranomaisen todettua, että yksilöperusteisen hankinnan edellytykset eivät täyty ja asiakkaan palvelutarve päättyy, päättyy samanaikaisesti myös hyvinvointialueen maksuvelvollisuus ostetusta palvelukokonaisuudesta.
13.2.2023 § 15	Asia	Kotihoidon tietojohdantamispalvelun laajentaminen Pohjois-Savon hyvinvointialueella
	Päätös	Pohjois-Savon hyvinvointialue laajentaa osalla alueen kunnissa ja kuntayhtymissä olevan kotihoidon vertaiskehittämisen ja resursointilisäosan tietojohdantamispalvelun koko hyvinvointialueelle. Hankinta toteutetaan suoramarkintana NHG Finland Oy:ltä.

Pohjois-Savon Muisti ry
Lapinlinnankatu 2
70100 Kuopio

ASIA Yksityisen sosiaalipalvelujen toimintayksikön lopettaminen

ILMOITUKSEN TEKIJÄ /PALVELUJEN TUOTTAJA

Pohjois-Savon Muisti ry
Lapinlinnankatu 2
70100 Kuopio

Y-tunnus: 1017620-2

ILMOITUS Palvelujen tuottaja on ilmoittanut aluehallintovirastolle seuraavan toimintayksikön lopettamisesta:

Pohjois-Savon Muisti
(OID-tunnus 1.2.246.10.10176202.10.1)
Lapinlinnankatu 2
70100 Kuopio

Lopetuspäivä: 31.12.2022

REKISTERÖINTI Ilmoitettu muutos merkitään yksityisten palvelujen antajien rekisteriin.

Yksityisistä sosiaalipalveluista annetun lain 29 §:n mukaan sosiaalipalvelujen tuottajana toimivaa henkilöä, sosiaalipalvelujen vastuuhenkilöä, rekisterinpidosta vastaavaa henkilöä sekä tietosuojavastaavaa koskevat tiedot poistetaan rekisteristä viiden vuoden kuluessa siitä, kun rekisteriin merkitty on lopettanut toimintansa.

SOVELLETUT OIKEUSOHJEET

Laki yksityisistä sosiaalipalveluista (922/2011) 12 §, 29 §

LISÄTIEDOT

Lisätietoja asiasta antaa sosiaalihuollon ylitarkastaja Anu Hyppönen, 0295 016 000 (vaihde), anu.hypponen@avi.fi.

Anu Hyppönen

Tämä asiakirja on hyväksytty sähköisesti viimeiseltä sivulta ilmenevin tavoin.

JAKELU**Ilmoitus**

Pohjois-Savon Muisti ry

Tiedoksi

Pohjois-Savon hyvinvointialue

Tämä asiakirja ISAVI/8924/2022 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument ISAVI/8924/2022 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Hyppönen Anu 07.02.2023 11:17

Peruspalvelut, oikeusturva ja luvat

Pohjois-Savon hyvinvointialue
kirjaamo@pshyvinvointialue.fi

Epäkohtailmoitus, saapunut Pohjois-Suomen aluehallintovirastoon 3.12.2020

Vesannon kunta, Simolan palvelukeskus -toimintayksikköä koskeva valvonta-asia

Asian vireille tulo

Asia on tullut vireille Itä-Suomen aluehallintovirastossa epäkohtailmoituksella 3.12.2020 sekä Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) Vanhuspalvelujen tila -tiedonkeruuseen liittyvässä seurannassa seurantajaksolla 1.-21.11.2021.

Valvonnan kohde

Vesannon kunnan Simolan palvelukeskuksen hoitoyksikkö Pelakuu- ja dementiayksikkö Myllykallio-toimintayksiköt.

Palvelu on siirtynyt 1.1.2023 Pohjois-Savon hyvinvointialueen järjestettäväksi.

Ratkaisu

Valvonnan kohteena olevien Vesannon kunnan toimintayksiköiden henkilöstömitoitus on ollut kyseisinä ajankohtina saatujen selvitysten mukaan asianmukainen. Aluehallintovirasto kuitenkin toteaa, että työvuoroluettelot tulee laatia aina niin, että niistä on jälkikäteen todettavissa henkilöstön sijoittuminen kuhunkin toimintayksikköön.

Aluehallintovirasto saattaa päätöksen Pohjois-Savon hyvinvointialueen tietoon ja toteaa, että sen tulee omavalvonnan keinoin huolehtia siitä, että toimintayksikössä toteutettavat palvelut täyttävät niille asetetut

vaatimukset ja vastaavat kaikkina aikoina asiakkaiden palvelujen tarpeeseen.

Epäkohtailmoitus ei anna aihetta enempiin toimenpiteisiin aluehallintovirastossa.

Asian kuvaus

Itä-Suomen aluehallintovirasto on vastaanottanut 3.12.2020 epäkohtailmoituksen (ISAVI/9851/2020), joka koskee Vesannon kunnan Simolan palvelukeskus hoitoyksikkö Pelakuu-toimintayksikön henkilöstön riittävyttä ja palvelun laatua. Epäkohtailmoituksen mukaan hoitoyksikkö Pelakuu-toimintayksikössä on 20 asukasta, jotka kaikki hoidetaan sänkyyn. Ilmoituksen mukaan toimintayksikössä on paljon kouluttamattomia työntekijöitä, jotka tekevät yksin yövuoroja ja kuormittavat koulutettua henkilöstöä. Ilmoituksen mukaan kiireestä on seurannut lukuisia epäkohtia. Ilmoituksen mukaan hoitajien määrä ei ole riittävä takaamaan asiakkaiden hyvää hoitoa ja palvelun laatua.

Sosiaali- ja terveystieteiden valvontavirasto on siirtänyt aluehallintovirastoon käsiteltäväksi Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitoksen Vanhuspalvelujen tila - tiedonkeruuseen vastaamattomat yksiköt. THL:n toimittamien tietojen mukaan Vesannon kunnan Simolan palvelukeskuksen hoitoyksikkö Pelakuu- ja dementiayksikkö Myllykallio-toimintayksiköissä on jätetty seurantajaksolla 1.-21.11.2021 vastaamatta henkilöstömitoituksen toteutumista koskeneeseen kyselyyn (ISAVI/2582/2022).

Aluehallintovirasto käsittelee Simolan palvelukeskus hoitoyksikkö Pelakuu ja dementiayksikkö Myllykallio -toimintayksikköjä koskevat valvonta-asiat yhdessä hallintolain (434/2003) 25 §:n mukaisesti.

Asian selvittäminen aluehallintovirastossa

Aluehallintovirasto on 12.2.2021 pyytänyt Vesannon perusturvalautakuntaa hankkimaan epäkohtailmoitukseen 3.2.2021 (9851/2020) liittyen tarvittavat selvitykset ja antamaan lausuntonsa, jossa tulee vastata yksilöidysti kirjoituksessa ja sen liitteessä esitettyihin väitteisiin.

Vesannon kunnan selvitys 20.3.2021

Aluehallintovirasto on vastaanottanut hoitoyksikkö Pelakuuta koskevan Vesannon kunnan vs. perusturvajohtaja Maija-Leena Huuskosen ja

palveluasumisen esimies Liisa Kautovuoren 5.3.2021 selvityksen, jonka liitteenä aluehallintovirastoon toimitettiin:

- henkilöstöluettelo
- toimintayksikön asiakasmäärä marras- ja joulukuulta 2020 sekä tammikuulta 2021
- toteutunut työvuoroluettelo ajalta 1.11. – 31.12.2020
- toteutunut henkilöstömitoitus viikoittain ajalta 1.11. – 31.1.2021
- työvuorolistat
- asiakkaiden palveluntarvetta koskevat arviointitulokset joulukuulta 2020 täydennettynä
- toteutunut henkilöstömitoitus viikoittain ajalta 1.11. – 31.1.2021
- toteutunut työvuoroluettelo ajalta 1.11. – 31.12.2020 ja
- toimintayksikön viimeisin päivitetty omavalvontasuunnitelma.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen Vanhuspalvelujen tila -tiedonkeruu

Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) tehtävänä on seurata Vanhuspalvelulain tila -seurantakyselyllä ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista annetun lain (980/2012, nk. vanhuspalvelulaki) 20 §:n mukaista välittömän asiakastyön henkilöstömitoituksen toteutumista tehostetun palveluasumisen ja pitkäaikaisen laitoshoidon toimintayksiköissä. THL toimittaa tiedot edelleen Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolle (Valvira) sen valtakunnallista ohjaus- ja valvontatehtävää varten. Valvira on edelleen siirtänyt THL:lta saamansa tiedot aluehallintovirastoille.

THL:n toimittamien tietojen mukaan Vesannon kunnan Simolan palvelukeskuksen hoitoyksikkö Pelakuu ja dementiayksikkö Myllykallio -toimintayksiköissä on jätetty seurantajaksolla 1.- 21.11.2021 vastaamatta henkilöstömitoituksen toteutumista koskeneeseen kyselyyn. THL on lähettänyt 8.11.2021 ja 15.1.2022 niiden yksiköiden yhteyshenkilöille sähköpostitse muistutuksen, jotka eivät olleet aloittaneet kyselyyn vastaamista. Lisäksi THL on lähettänyt 22.1.2022 niiden yksiköiden yhteyshenkilöille sähköpostitse muistutuksen kyselyn sulkeutumisesta, jotka eivät olleet palauttaneet lomaketta.

THL:n seurantaan vastaamattomuuden johdosta valvontaviranomaiset eivät ole voineet varmistua siitä, toteutuuko Simolan palvelukeskuksen Pelakuu- ja Myllykallio -toimintayksiköissä vanhuspalvelulain mukainen henkilöstön vähimmäismitoitus. Asiakas- ja potilasturvallisuuden varmistamiseksi aluehallintovirasto on pyytänyt Vesannon kunnalta asiaan selvityksen.

Hoitoyksikkö Pelakuuta koskeva selvitys (ISAVI/2582/2022)

Aluehallintovirasto on 11.7.2022 vastaanottanut hoitoyksikkö Pelakuuta koskevan Vesannon kunnan vs. perusturvajohtaja Maija-Leena Huuskosen ja palvelupäällikkö Pia Matisen selvityksen. Selvityksen liitteenä aluehallintovirastolle on toimitettu

- henkilöstöluettelo
- henkilöstömitoituslaskelma
- työvuorokoodit
- työvuoroluettelon 15 suunnitelma ja toteuma sekä
- työvuoroluettelon 16 suunnitelma ja toteuma.

Dementiayksikkö Myllykalliota koskeva selvitys (ISAVI/2583/2022)

Aluehallintovirasto on 11.7.2022 vastaanottanut dementiayksikkö Myllykalliota koskevan Vesannon kunnan vs. perusturvajohtaja Maija-Leena Huuskosen ja palvelupäällikkö Pia Matisen selvityksen. Selvityksen liitteenä aluehallintovirastolle on toimitettu

- henkilöstöluettelo
- henkilöstömitoituslaskelma
- työvuorokoodit
- työvuoroluettelon 15 suunnitelma ja toteuma sekä
- työvuoroluettelon 16 suunnitelma ja toteuma

Muu käytettävissä oleva selvitys

Asian ratkaisemiseksi aluehallintovirastolla on ollut lisäksi käytettävissä Simolan palvelukeskus hoitoyksikkö Pelakuun ja dementiayksikkö Myllykallion-toimintayksikön Terveysten- ja hyvinvoinnin laitoksen Vanhuspalvelulain tila -tiedonkeruu seurantatiedot ajalta 2.5.-22.5.2022.

Aluehallintoviraston ratkaisun perustelut

Sovellettava lainsäädäntö

Sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista annetun lain (812/2000) 4 §:n mukaan asiakkaalla on oikeus saada sosiaalihuollon toteuttajalta laadultaan hyvää sosiaalihuoltoa ja hyvää kohtelua ilman syrjintää. Asiakasta on kohdeltava siten, ettei hänen ihmisarvoaan loukata sekä että

hänen vakaumustaan ja yksityisyyttään kunnioitetaan. Sosiaalihuoltoa toteutettaessa on otettava huomioon asiakkaan toivomukset, mielipide, etu ja yksilölliset tarpeet sekä hänen äidinkiелensä ja kulttuuritaustansa.

Sosiaalihuoltolain (1301/2014) 30 §:n mukaan asiakkaalla on oikeus saada sosiaalihuollon toteuttajalta laadultaan hyvää sosiaalihuoltoa ja hyvää kohtelua ilman syrjintää.

Sosiaalihuoltolain 21 b §:n mukaan yhteisöllistä asumista järjestetään henkilölle, joka tarvitsee sitä sillä perusteella, että hänen toimintakykynsä on alentunut ja hoidon ja huolenpidon tarpeensa kohonnut korkean iän, sairauden, vamman tai muun vastaavaan syyn vuoksi. 21 c § sääntelee ympärivuorokautisesta palveluasumisesta. Ympärivuorokautisella palveluasumisella tarkoitetaan asumista yhteisöllistä toimintaa tarjoavassa esteettömässä ja turvallisessa hoivakodissa, palvelukodissa tai vastaavassa asumisyksikössä, jossa henkilöllä on hänen tarpeitaan vastaava asunto ja jossa hän saa asumisyksikön henkilöstöltä viipymättä ja vuorokaudenajasta riippumatta hoitoa ja huolenpitoa myös äkilliseen tarpeeseensa.

Sosiaalihuoltolain 49 a §:n mukaan sosiaalipalveluja tuottavassa toimintayksikössä on oltava henkilöstö, jonka määrä, koulutus ja tehtävärakenne vastaavat toimintayksikön palveluja saavien henkilöiden määrää ja palvelun tarvetta.

Lain ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista (vanhuspalvelulaki) (980/2012) 2 §:n 1 momentissa säädetään kunnan ja hyvinvointialueen velvollisuudesta huolehtia ikääntyneen väestönsä hyvinvoinnin, terveyden ja toimintakyvyn ja itsenäisen suoriutumisen tukemisesta sekä iäkkäiden henkilöiden tarvitsemien sosiaali- ja terveyspalvelujen turvaamisesta hyvinvointialueella.

Vanhuspalvelulain 13 §:n mukaan hyvinvointialueen on järjestettävä iäkkäälle henkilölle laadukkaita sosiaali- ja terveyspalveluja, jotka ovat hänen tarpeisiinsa nähden oikea-aikaisia ja riittäviä. Palvelut on toteutettava niin, että ne tukevat iäkkään henkilön hyvinvointia, terveyttä, toimintakykyä, itsenäistä suoriutumista ja osallisuutta. Muun palveluntarpeen ennalta ehkäisemiseksi on kiinnitettävä huomiota erityisesti kuntoutumista edistäviin ja kotiin annettaviin palveluihin.

Vanhuspalvelulain 14 §:n mukaan hyvinvointialueen on toteutettava iäkkään henkilön arvokasta elämää tukeva pitkäaikainen hoito ja huolenpito ensisijaisesti hänen kotiinsa annettavilla ja muilla sosiaali- ja terveydenhuollon avopalveluilla. Palvelut on sovitettava sisällöltään ja

määrältään vastaamaan iäkkään henkilön kulloisiakin palveluntarpeita. Lain 19 §:n mukaan iäkkäälle henkilölle tarjottavien sosiaali- ja terveyspalvelujen on oltava laadukkaita ja niiden on turvattava hänelle hyvä hoito ja huolenpito.

Vanhuspalvelulain 20 §:n mukaan toimintayksikössä on oltava henkilöstö, jonka määrä, koulutus ja tehtävärakenne vastaavat asiakkaiden määrää ja heidän toimintakykynsä edellyttämää palveluntarvetta. Jos toimintayksikön tiloissa hoidettavana olevan iäkkään henkilön toimintakyky on alentunut siten, että hän tarvitsee huolenpitoa vuorokaudenajasta riippumatta, toimintayksikössä on oltava riittävästi henkilöstöä kaikkina vuorokauden aikoina.

Vanhuspalvelulain 23 §:n mukaan toimintayksikön johtajan on huolehdittava, että toimintayksikössä järjestetään omavalvonta palvelujen laadun, turvallisuuden ja asianmukaisuuden varmistamiseksi. Omavalvontaa varten on laadittava omavalvontasuunnitelma, joka on pidettävä julkisesti nähtävänä. Suunnitelman toteutumista on seurattava ja palveluja kehitettävä toimintayksikön palveluja saavilta iäkkäiltä henkilöiltä, heidän omaisiltaan ja läheisiltään sekä toimintayksikön henkilöstöltä säännöllisesti kerättävän palautteen perusteella.

Sosiaalihuoltolain 47 §:n mukaan sosiaalihuollon toimintayksikön tai muun toimintakokonaisuudesta vastaavan tahon on laadittava omavalvontasuunnitelma sosiaalihuollon laadun, turvallisuuden ja asianmukaisuuden varmistamiseksi. Omavalvontasuunnitelmaa on käytettävä myös asiakastyöhön osallistuvan henkilöstön riittävyyden jatkuvaa seurantaa varten.

Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain (612/2021, jatkossa järjestämislaki) 40 §:n 1 momentin mukaan hyvinvointialueen ja yksityisen palveluntuottajan on tämän lain mukaisessa toiminnassaan varmistettava omavalvonnalla tehtäviensä lainmukainen hoitaminen ja tekemiensä sopimusten noudattaminen. Hyvinvointialueen ja yksityisen palveluntuottajan on omavalvonnassaan erityisesti varmistettava palvelujen saatavuus, jatkuvuus, turvallisuus ja laatu sekä asiakkaiden yhdenvertaisuus. Tehtävien ja palvelujen omavalvonta on toteutettava osana niiden järjestämistä ja tuottamista.

Järjestämislain 42 §:n 2 momentin mukaan aluehallintovirasto valvoo toimialueellaan sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisen ja hyvinvointialueen järjestämisvastuulle kuuluvien palvelujen lainmukaisuutta ja antaa valvontaan liittyvää ohjausta.

Asian arviointi ja johtopäätökset

Henkilöstömitoitus ja rakenne

Selvitys 5.3.2021

Aluehallintoviraston saaman Vesannon kunnan perusturvajohtaja Maija-Leena Huuskosen ja palveluesimies Liisa Kautovuoren 5.3.2021 selvityksen mukaan Vesannon kunnan haasteena koko vanhustyön alueella on koulutettujen sijaisten saaminen. Mikäli koulutettua sijaista ei ole saatavilla, joudutaan turvautumaan oman toiminnan sisällä perehdytettyihin kouluttamattomiin sijaisiin. Selvityksen mukaan kouluttamattomia työntekijöitä käytettäessä lähihoitaja on aina työparina ja henkilöstömitoitus suhteutetaan jatkuvasti asiakasmäärään.

Yksiköiden toiminnasta vastaavan palveluesimies Liisa Kautovuoren 2.3.2021 selvityksen mukaan Simolan palvelukeskuksessa on kolme osastoa, joista Pelakuu ja Myllykallio ovat tehostettua palveluasumista ja Kuntovaari palveluasumista. Yksiköt ovat samassa talossa ja avun anto yksiköstä toiseen on mahdollista. Jokaisessa yksikössä on aina koulutettu lähihoitaja vastaamassa lääkehoidosta. Lääkehoitoon osallistuu selvityksen mukaan ainoastaan lääkkeenantoluvat omaavat työntekijät. Simolan palvelukeskuksen toiminnasta yöaikana vastaa kaksi yöhoitajaa (listasuunnittelussa 2 lähihoitajaa). Yövuoroissa tehdään kahden yöhoitajan yhteistyötä siten, että yököt käyvät kierrot, käännöt, kuivitukset parityönä koko yön kulku on parityöskentelyä työtehtävien osalta. Avopuolella (kotihoito) on kiertävä lähihoitaja yökkö, joka tulee paikalle kolmanneksi tarpeen tullen.

Kautovuoren selvityksen mukaan sekä palveluasumisessa, että ympärivuorokautisessa hoitotyössä käytetään olosuhteista riippuen kouluttamatonta henkilökuntaa. Koulutettujen sijaisten saatavuus on selvityksen mukaan lähes mahdotonta. Simolan palvelukeskuksessa on pitkäaikaiset hoitoapulaiset ja heidät on perehdytetty ja ohjattu hoivatyöhön.

Kautovuoren selvityksen mukaan vajaalla henkilömitoituksella ei ole toimittu koskaan missään yksikössä. Sitovat hoitajamitoitukset on huomioitu. Kautovuoren mukaan sijaisuuksiin käydään kaikki sijaisreservit läpi ja tiedustellaan ylityöhalukkuus. Koulutettujen sijaisuuksia on annettu kouluttamattomalle vain sen vuoksi, että sitä ei ole saatu täytettyä lähihoitajalla.

Kautovuoren selvityksen mukaan Pelakuu on 18-paikkainen yksikkö, jossa useimmat asukkaat tarvitsevat kahden hoitajan avustuksen. Työvuorossa on neljä lähihoitajaa aamussa, 3-4 iltavuorossa ja yksi yövuorossa.

Hoitohenkilökunta tekee selvityksen mukaan vain hoitotyötä, avustavat työtehtävät eivät kuulu toimenkuvaan. Hoitotyön mitoitukseksi on ilmoitettu 0,6. Pyydettyä selvitystä mitoituksen laskemistavasta ei ole toimitettu.

Aluehallintovirasto toteaa, että pyydettyjä vuoden 2020 marraskuun ja joulukuun lopullisia työvuorototeumaluetteloita ei ole selvityksen yhteydessä toimitettu. Aluehallintoviraston saamista käsintehdyistä toteumamerkinnoista koostuvasta toteumalistaista ei voida luotettavasti arvioida toimintayksikössä toteutunutta henkilöstömitoitusta.

Selvitys 11.7.2022

Vesannon kunnan vs. perusturvajohtaja Maija-Leena Huuskosen ja palvelupäällikkö Pia Matisen 11.7.2022 antaman Simolan palvelukeskuksen Pelakuu- ja Myllykallio-toimintayksiköitä koskevan selvityksen mukaan 1.-21.11.2021 henkilöstömitoitus ei ole vastannut koronan vuoksi normaalia tilannetta. Selvityksen mukaan Pelakuussa ja Myllykalliolla on osittain sama henkilökunta. Seuranta-ajan jälkeen kotihoidon ja palveluasumisen esimiehet sekä vastaava sairaanhoitaja ovat vaihtuneet ja kaikkea työvuorojen jakautumiseen käytettyä tietoa ei ole käytettävissä. Selvityksen mukaan työvuorolistasta ei pysty erittelemään missä työyksikössä työntekijät ovat milloinkin työskennelleet.

Huuskosen ja Matisen selvityksen mukaan Simolan palvelukeskukseen on rekrytoitu hoiva- ja hoitohenkilöstöä. Selvityksen mukaan työntekijöitä on palkattu myös ostopalveluna ja ammattitaitoisen koulutetun henkilöstön rekrytoimiseksi vanhuspalveluihin tehdään jatkuvasti työtä. Kunnalla on ollut käytössä mm. rekrytointilisä, joka ei kuitenkaan ole tuonut riittävästi helpotusta henkilöstöpulaan.

Selvityksen mukaan Vesannon kunnassa vanhuspalvelujen suuret henkilöstöhaasteet ovat olleet erittäin vahvasti kehittämisen kohteena vuosien 2021–2022 ajan. Tavoitteena on kehittää Vesannon vanhuspalveluja mahdollisimman toimiviksi ja ennen kaikkea toiminnalle asetettujen vaatimusten mukaisiksi ennen siirtymistä hyvinvointialueen järjestämisvastuulle. Selvityksen mukaan Vesannon vanhuspalveluun perustettiin 1.1.2022 neljä uutta lähihoitajan toimea (joista 2 varahenkilöstöön) ja vanhuspalveluun on otettu kolme oppisopimusopiskelijaa, neljäs on aloittamassa elokuussa.

Aluehallintovirasto toteaa, että vanhuspalvelulain mukaan välittömään asiakastyöhön voivat osallistua työsopimussuhteessa toimintayksikköön olevat opiskelijat koulutusmuodosta riippumatta, jos heillä on opintojen kautta hankittu riittävä osaaminen suhteessa tutkinnon perusteisiin,

ammattihenkilölainsäädännön edellyttämään osaamiseen sekä työpaikan osaamistarpeisiin.

11.7.2021 henkilöstöluettelon mukaan Simolan palvelukeskuksessa toimi vastaava sairaanhoitaja ja kaksi osa-aikaista sairaanhoitajaa, 23 lähihoitajaa, joista kolme osa-aikaisia, kuntohoitaja, hoitaja, yksi hoiva-avustaja ja kaksi hoitoapulaista. Henkilöstöluettelosta ei käy ilmi työntekijöiden sijoittumista toimintayksiköihin.

Aluehallintovirasto toteaa, että työvuoron henkilöstö ei saa koostua pelkästään kotiavustajista, hoitoapulaisista, hoiva-avustajista tai opiskelijoista. Työnantajan on huolehdittava, että toimintayksikössä on asiakkaiden tarpeisiin ja määrään nähden riittävä määrä sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöitä jokaisessa työvuorossa.

Huuskosen ja Matisen selvityksen liitteenä on toimitettu Simolan palvelukeskuksen mitoituslaskelma-excel ajanjaksolta 29.11.-19.12.2021. Laskelman mukaan toteutunut mitoitus ajanjaksolla on ollut hoitoyksikkö Pelakuussa 0,67 työntekijää / asiakas ja dementiayksikkö Myllykalliolla 0,76 työntekijää/asiakas. Henkilöstömitoituslaskelmasta 29.11-19.12.2021 voi todeta joka työvuorossa olleen koulutettua henkilökuntaa.

Vanhuspalvelulain tila -tiedonkeruu seurantatiedot

Aluehallintovirastolla on ollut käytettävissä Terveys- ja hyvinvoinnin laitoksen Vanhuspalvelulain tila -tiedonkeruu seurantatiedot Simolan palvelukeskus Pelakuu- ja Myllykallio-toimintayksiköiden osalta ajalta 2.5.-22.5.2022. Vanhuspalvelulain tiedonkeruu -tietojen perusteella hoitoyksikkö Pelakuun välittömän asiakastyön mitoitus ko. ajanjaksolla on ollut 0,66 työntekijää / asiakas ja dementiayksikkö Myllykallion osalta 0,80 työntekijää / asiakas. Aluehallintovirasto toteaa henkilöstömitoituksen olleen ajalla 2.5.-22.5.2022 molemmissa yksiköissä vanhuspalvelulain mukainen.

Yhteenveto

Aluehallintovirasto toteaa, ettei Vesannon kunta ole velvollinen järjestämään sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja kuntalaisilleen 1.1.2023 lukien, vaan palvelujen järjestämisvastuu on siirtynyt Pohjois-Savon hyvinvointialueen vastuulle. Asiassa ei ole enää tarkoituksenmukaista antaa hallinnollista ohjausta lainmukaisesta palvelujen järjestämisestä Vesannon kunnalle. Aluehallintovirasto saattaa tämän päätöksen Pohjois-Savon hyvinvointialueen tietoon ja otettavaksi huomioon palvelujen järjestämisessä hyvinvointialueella.

Pohjois-Savon hyvinvointialueen tulee omavalvonnan keinoin huolehtia siitä, että toimintayksikössä on henkilöstö, jonka määrä vastaa kaikkina aikoina palvelua saavien asiakkaiden määrää ja heidän toimintakykynsä edellyttämää palveluntarvetta sekä turvaa kaikkina aikoina heille laadukkaat palvelut.

Muilta osin aluehallintovirasto katsoo riittäväksi saattaa esiin tuodut epäkohdat hyvinvointialueen huomioitavaksi palvelujen omavalvonnassa. Palvelujen omavalvonta on toteutettava osana niiden järjestämistä ja tuottamista.

Asia ei anna aihetta muihin toimenpiteisiin aluehallintovirastossa ja asian käsittely aluehallintovirastossa päättyy.

Aluehallintovirasto pahoittelee asian pitkää käsittelyaikaa.

Muutoksenhaku

Tämä päätös ei sisällä sellaista ratkaisua, johon voisi oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain (808/2019) 6 §:n 1 momentin perusteella hakea valittamalla muutosta.

Sosiaalihuollon ylitarkastaja Satu Syrjälä

Sosiaalihuollon ylitarkastaja Jaana Tihinen

Aluehallintovirasto käyttää sähköistä hyväksyntää, jonka merkinnät ovat asiakirjan lopussa.

Jakelu

Pohjois-Savon hyvinvointialue, Simolan palvelukeskus

Lisätietoja

Lisätietoja antaa tarvittaessa Sosiaalihuollon ylitarkastaja Jaana Tihinen puh. 0295 016 000 (vaihde)

Itä-Suomen aluehallintovirasto
Postiosoite: PL 2, 13035 AVI
Puhelinvaihde: 0295 016 000
kirjaamo.ita@avi.fi | www.avi.fi

Tämä asiakirja ISAVI/9851/2020 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument ISAVI/9851/2020 har godkänts elektroniskt

Syrjälä Satu 07.02.2023 15:44

Tihinen Jaana 07.02.2023 15:39

Peruspalvelut, oikeusturva ja luvat

ASIA Ilmoitus rajatun lääkevaraston perustamisesta

ILMOITTAJA Keiteleen kunta, Keiteleen sosiaalipalvelut
Pohjois-Savon hyvinvointialue 1.1.2023 alkaen
PL 1711
70211 Kuopio
y-tunnus 3221317-4

ILMOITUS

Ilmoittaja on ilmoittanut Itä-Suomen aluehallintovirastolle rajatun lääkevaraston perustamisesta seuraavasti:

1. Toimintayksikkö, jota ilmoitus koskee.

Toimintayksikön nimi:

Keiteleen asumispalvelut

OID – tunnus 1.2.246.10.1707737.10.0

Mutkantie 11 B
72600 Keitele

Rajatun lääkevaraston vastuhenkilö:

sairaanhoitaja Marjut Hirviheimo

Lääkehoitosuunnitelman hyväksynyt lääkäri:

yleislääketieteen erikoislääkäri Hannu Kantola

SELVITYKSET JA TARKASTUKSET

Rajattu lääkevarasto on rekisteröity aluehallintovirastoon 16.11.2022 mennessä toimitettujen asiakirjojen perusteella.

Rajattua lääkevarastoa koskeva lääkärin hyväksymä lääkehoitosuunnitelman liite rajatun lääkevaraston osalta on allekirjoitettu päivämäärällä 1.11.2022.

ALUEHALLINTOVIRASTON RATKAISU JA PERUSTELUT

Ratkaisu

Aluehallintovirasto on rekisteröinyt Pohjois-Savon hyvinvointialueella Keiteleellä sijaitsevan Keiteleen asumispalvelut toimintayksikön ilmoituksen rajatun lääkevaraston ylläpitämisestä ilmoituksen mukaisesti 7.2.2023 alkaen.

PALVELUJEN TUOTTAJAN VELVOLLISUUDET

Rajattua lääkevarastoa saa käyttää vain toimintayksikön asiakkaiden lääkehoitoon. Lääkehoidon toteuttaminen lääkevarastosta edellyttää voimassa olevaa, lääkehoitoa saavalle asiakkaalle kohdennettua määräystä lääkityksestä. Rajattua lääkevarastoa on käytettävä asiakkaan lääkehoitoon toimintayksikön lääkehoitosuunnitelman mukaisesti.

Rajatun lääkevaraston käyttö asiakkaan lääkehoitoon tulee kirjata potilasasiakirjoihin ja toimintayksikön asiakastietojärjestelmään.

Toimintayksikön on pidettävä kirjaa rajattuun lääkevarastoon sisältyvistä sähköisestä lääkemääräyksestä annetun lain 3 §:n 8 kohdassa tarkoitetuista pääasiallisesti keskushermostoon vaikuttavista (jäljempänä pkv) lääkkeistä. Kirjanpitoon on sisällytettävä välttämättömät tiedot niiden kulutuksesta. Pkv-lääkkeitä koskevan kirjanpidon tiedot ovat salassa pidettäviä.

Toimintayksikön rajatun lääkevaraston vastuuhenkilö vastaa siitä, että varaston ylläpitämisessä ja käytössä noudatetaan lakia, asetuksia ja määräyksiä. Toimintayksikön terveydenhuollosta vastaava laillistettu lääkäri tai, jos vastaavaa lääkäriä ei ole, lääkehoitosuunnitelman hyväksynyt laillistettu lääkäri vastaa kuitenkin siitä, että rajattuun lääkevarastoon tilattavat lääkevalmisteet ovat toimintayksikön lääkehoitosuunnitelman mukaisia. Edellä mainittu lääkäri tai hänen valtuuttamansa laillistettu lääkäri on velvollinen allekirjoittaman rajattua lääkevarastoa koskevat lääketilaukset.

Palveluntuottajan tulee noudattaa toiminnassa lääkelakia (395/1987) ja lääkeasetusta (693/1987) sekä muita toimintaa koskevia säädöksiä ja määräyksiä.

Palvelujen tuottajan on ilmoitettava rajatun lääkevaraston ylläpitämiseen liittyvistä olennaisista muutoksista ja rajatun

lääkevaraston ylläpitämisen lopettamisesta kirjallisesti aluehallintovirastolle.

REKISTERÖINTI

Rajattu lääkevarasto on merkitty rajattuja lääkevarastoja koskevaan rekisteriin.

SOVELLETUT OIKEUSOHJEET

Läkelaki (395/1987)2, 71–73 ja 102§

MUUTOKSENHAKU

Tähän päätökseen saa hakea muutosta Itä- Suomen hallinto-oikeuteen. Valitusosoitus liitteenä.

LISÄTIEDOT

Lisätietoja asiasta antaa ylitarkastaja Kirsi Laitinen, puh. 0295 016 000, sähköposti: etunimi.sukunimi@avi.fi

Tämä asiakirja on hyväksytty sähköisesti viimeiseltä sivulta ilmenevin tavoin.

SUORITEMAKSU

Suoritemaksu 200 €

Maksun määräytyminen ja muutoksenhaun peruste

Valtion maksuperustelaki (150/1992) 1, 3–4, 6, 8, 11, 11a ja 12 §
Valtion maksuperusteasetus (211/1992) 1–3 ja 6 §
Valtioneuvoston asetus aluehallintovirastojen maksuista vuonna 2022 (201/2022) 1 §, 4 § ja 8 § sekä liitteen kohta 1.

Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskus laskuttaa suoritemaksun palvelujen tuottajalta. Jos laskua ei makseta viimeistään eräpäivänä, peritään lisäksi säädetty viivästysmaksu. Maksut ovat ulosottokelpoisia ilman tuomiota tai päätöstä.

Maksuvelvollinen, joka katsoo, että maksun määräämisessä on tapahtunut virhe, voi vaatia siihen oikaisua Valviralta kuuden kuukauden kuluessa maksun määräämisestä.

Oikaisuvaatimusohje suorituskasusta liitteenä.

JAKELU

Päätös **Pohjois- Savon hyvinvointialue, Keiteleen asumispalvelut**

Tiedoksi Toimintayksikön vastuuhenkilö Susanna Suomela
Lääkevaraston vastuuhenkilö Marjut Hirviheimo
Lääkehoitosuunnitelman hyväksynyt lääkäri Hannu Kantola

Liitteet Oikaisuvaatimusohje suorituskasusta
Valitusosoitus

Itä-Suomen aluehallintovirasto
Postiosoite: PL 2, 13035 AVI
Puhelinvaihte: 0295 016 000
kirjaamo.ita@avi.fi | www.avi.fi

Tämä asiakirja ISAVI/6393/2022 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument ISAVI/6393/2022 har godkänts elektroniskt

Ratkaisija Laitinen Kirsi 07.02.2023 09:36

Peruspalvelut, oikeusturva ja luvat

ASIA Lupa rajatun lääkevaraston perustamiseen ja ylläpitämiseen

HAKIJA/PALVELUJEN TUOTTAJA

Roinilan hoitokoti Repo Oy
Vehmersalmentie 735 rak. 1
71130 Kortejoki

y- tunnus 0971301-5

HAKEMUS

Hakija on pyytänyt aluehallintovirastolta lupaa rajatun lääkevaraston perustamiseen ja ylläpitämiseen seuraavasti:

Toimintayksikön nimi

Roinilan hoitokoti
Vehmersalmentie 735 rak. 1
71130 Kortejoki

(OID-koodi 1.2.246.10.9713015.10.1)

Rajatun lääkevaraston vastuhenkilö

Tiina-Liisa Heikkinen, laillistettu sairaanhoitaja

Lääkehoitosuunnitelman hyväksynyt lääkäri

Reijo Heikkinen, laillistettu geriatrian ja yleislääketieteen erikoislääkäri

SELVITYKSET JA TARKASTUKSET

Lupa on myönnetty aluehallintovirastoon 12.10.2022 mennessä toimitettujen asiakirjojen perusteella.

Rajattua lääkevarastoa koskeva lääkärin hyväksymä lääkehoitosuunnitelma on allekirjoitettu päivämäärällä 05.10.2022.

ITÄ-SUOMEN ALUEHALLINTOVIRASTON RATKAISU

Ratkaisu

Itä-Suomen aluehallintovirasto myöntää palvelujen tuottaja Roinilan Hoitokoti Repo Oy:n Roinilan hoitokoti toimintayksikölle luvan rajatun lääkevaraston perustamiseen ja ylläpitämiseen hakemuksen mukaisesti 06.02.2023 alkaen.

Lupaehdot

Rajatulle lääkevarastolle on nimetty vastuuhenkilö, joka on säännöllisesti toimintayksikössä paikalla ja joka on kyseisessä toimintayksikössä työskentelevä lääkäri taikka laillistettu terveydenhuollon ammattihenkilö, jolla on riittävä lääkehoidon osaaminen ja koulutus.

Rajatun lääkevaraston ylläpidon ja rajatun lääkevaraston käytön asiakkaiden lääkehoitoon on perustuttava laillistetun lääkärin hyväksymään toimintayksikön lääkehoitosuunnitelmaan. Lääkehoidon toteuttaminen lääkevarastosta edellyttää voimassa olevaa, lääkehoitoa saavalle asiakkaalle kohdennettua määrääystä lääkityksestä. Rajatun lääkevaraston käyttö asiakkaan lääkehoitoon tulee kirjata potilasasiakirjoihin ja toimintayksikön asiakastietojärjestelmään.

Toimintayksikössä lääkehoitoa antavat vain ne henkilöstön jäsenet, joilla on tarvittava lääkehoidon koulutus ja varmistettu lääkehoidon osaaminen, ja tällaista henkilöstöä on riittävästi paikalla kaikkina vuorokauden aikoina.

Rajattua lääkevarastoa tulee ylläpitää toimintayksiköissä lukituissa ja tarkoituksenmukaisissa tiloissa. Rajattua lääkevarastoa tulee säilyttää erillään toimintayksikön asiakkaiden lääkkeistä.

Rajatun lääkevaraston lääkevalikoima on lääkehoitosuunnitelmassa rajoitettu lääkevalmisteisiin, jotka vastaavat asiakkaiden ennakoimattomia ja äkillisiä lääkehoidon tarpeita ja joita tarvitaan tilanteissa, joissa asiakkaan tiedossa oleva sairaus tai tila pahenee ja edellyttää nopeaa lääkehoitoa. Rajatun lääkevaraston lääkevalikoima ei saa sisältää laskimonsisäisesti (i.v.) annosteltavia lääkevalmisteita, eikä muita antibiootteja kuin silmätippoja.

Toimintayksikön tulee huolehtia siitä, että asiakkaiden on mahdollista päästä lääkäripalveluiden piiriin hoitotarvettaan vastaavalla tavalla kaikkina vuorokauden aikoina.

PALVELUJEN TUOTTAJAN VELVOLLISUUDET

Toimintayksikön on pidettävä kirjaa rajattuun lääkevarastoon sisältyvistä sähköisestä lääkemääräyksestä annetun lain 3 §:n 8 kohdassa tarkoitetuista pääasiallisesti keskushermostoon vaikuttavista (jäljempänä pkv) lääkkeistä. Kirjanpitoon on sisällytettävä välttämättömät tiedot niiden kulutuksesta. Pkv-lääkkeitä koskevan kirjanpidon tiedot ovat salassa pidettäviä.

Toimintayksikön rajatun lääkevaraston vastuuhenkilö vastaa siitä, että varaston ylläpitämisessä ja käytössä noudatetaan lakia, asetuksia ja määräyksiä. Toimintayksikön terveydenhuollosta vastaava laillistettu lääkäri tai, jos vastaavaa lääkäriä ei ole, lääkehoitosuunnitelman hyväksynyt laillistettu lääkäri vastaa

kuitenkin siitä, että rajattuun lääkevarastoon tilattavat lääkevalmisteet ovat toimintayksikön lääkehoitosuunnitelman mukaisia. Edellä mainittu lääkäri tai hänen valtuuttamansa laillistettu lääkäri on velvollinen allekirjoittaman rajattua lääkevarastoa koskevat lääketilaukset.

Palveluntuottajan tulee noudattaa toiminnassa lääkelakia (395/1987) ja lääkeasetusta (693/1987) sekä muita toimintaa koskevia säädöksiä ja määräyksiä.

Palvelujen tuottajan on ilmoitettava rajatun lääkevaraston ylläpitämiseen liittyvistä olennaisista muutoksista ja rajatun lääkevaraston ylläpitämisen lopettamisesta kirjallisesti Itä-Suomen aluehallintovirastolle.

REKISTERÖINTI

Lupa on merkitty rajattuja lääkevarastoja koskevaan rekisteriin.

SOVELLETUT OIKEUSOHJEET

Perusteluissa mainitut
Laki yksityisistä sosiaalipalveluista (922/2011) 3 §
Läkelaki (395/1987) 2, 68–73 ja 102 §

MUUTOKSENHAKU

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla Itä-Suomen hallinto-oikeuteen. Valitusosoitus on liitteenä.

LISÄTIEDOT

Lisätietoja asiasta antaa ylitarkastaja Kirsi Laitinen, puh. 0295 016 000, sähköposti: etunimi.sukunimi@avi.fi

Tämä asiakirja on hyväksytty sähköisesti viimeiseltä sivulta ilmenevin tavoin.

SUORITEMAKSU

Suoritemaksu 900 €

Maksun määräytyminen ja muutoksenhaun peruste

Valtion maksuperustelaki (150/1992) 1, 3–4, 6, 8, 11, 11a ja 12 §
Valtion maksuperusteasetus (211/1992) 1–3 ja 6 §
Valtioneuvoston asetus aluehallintovirastojen maksuista vuonna 2022 (201/2022) 1§, 4§ ja 8§ sekä liitteen kohta 1.

Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskus laskuttaa suoritemaksun palvelujen tuottajalta. Jos laskua ei makseta viimeistään eräpäivänä, peritään lisäksi säädetty viivästysmaksu. Maksut ovat ulosottokelpoisia ilman tuomiota tai päätöstä.

Maksuvelvollinen, joka katsoo, että maksun määräämisessä on tapahtunut virhe, voi vaatia siihen oikaisua aluehallintovirastolta kuuden kuukauden kuluessa maksun määräämisestä.

Oikaisuvaatimusohje suoritusmaksusta on liitteenä.

JAKELU

Päätös Roinilan hoitokoti Repo Oy

Tiedoksi

Pohjois-Savon hyvinvointialue
Lääkevaraston vastuuhenkilö Tiina-Liisa Heikkinen
Lääkehoitosuunnitelman hyväksynyt lääkäri Reijo Heikkinen
Toimintayksikön johtaja/vastuuhenkilö Tiina Heikkinen

Liitteet

Oikaisuvaatimus
Valitusosoitus

Itä-Suomen aluehallintovirasto
Postiosoite: PL 2, 13035 AVI
Puhelinvaihtok: 0295 016 000
kirjaamo.ita@avi.fi | www.avi.fi

Tämä asiakirja ISAVI/6153/2022 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument ISAVI/6153/2022 har godkänts elektroniskt

Ratkaisija Laitinen Kirsi 06.02.2023 09:21

Peruspalvelut, oikeusturva ja luvat

ASIA Lupa rajatun lääkevaraston perustamiseen ja ylläpitämiseen

HAKIJA/PALVELUJEN TUOTTAJA

Nilsian Vanhustensuoja r.y
Tilhintie 1
73300 Nilsia
y- tunnus 0172386-8

HAKEMUS

Hakija on pyytänyt aluehallintovirastolta lupaa rajatun lääkevaraston perustamiseen ja ylläpitämiseen seuraavasti:

Toimintayksikön nimi

Palvelutalo Tilhilä

(OID-koodi 1.2.246.10. 1723868.10.2)

Tilhintie 1
73300 Nilsia

Rajatun lääkevaraston vastuhenkilö

Hanna Koskivuori, laillistettu sairaanhoitaja

Lääkehoitosuunnitelman hyväksynyt lääkäri

Benjam Kemiläinen, Nilsian terveysaseman lääkäri

SELVITYKSET JA TARKASTUKSET

Lupa on myönnetty aluehallintovirastoon 17.1.2023 mennessä toimitettujen asiakirjojen perusteella.

Rajattua lääkevarastoa koskeva lääkärin hyväksymä lääkehoitosuunnitelma on allekirjoitettu päivämäärällä 28.12.2022.

ITÄ-SUOMEN ALUEHALLINTOVIRASTON RATKAISU

Ratkaisu

Itä-Suomen aluehallintovirasto myöntää palvelujen tuottaja Nilsian Vanhustensuoja r.y:n Palvelutalo Tilhilä toimintayksikölle luvan rajatun lääkevaraston perustamiseen ja ylläpitämiseen hakemuksen mukaisesti 06.02.2023 alkaen.

Lupaehdot

Rajatulle lääkevarastolle on nimetty vastuhenkilö, joka on säännöllisesti toimintayksikössä paikalla ja joka on kyseisessä toimintayksikössä työskentelevä lääkäri taikka laillistettu terveydenhuollon ammattihenkilö, jolla on riittävä lääkehoidon osaaminen ja koulutus.

Rajatun lääkevaraston ylläpidon ja rajatun lääkevaraston käytön asiakkaiden lääkehoitoon on perustuttava laillistetun lääkärin hyväksymään toimintayksikön lääkehoitosuunnitelmaan. Lääkehoidon toteuttaminen lääkevarastosta edellyttää voimassa olevaa, lääkehoitoa saavalle asiakkaalle kohdennettua määräystä lääkityksestä. Rajatun lääkevaraston käyttö asiakkaan lääkehoitoon tulee kirjata potilasasiakirjoihin ja toimintayksikön asiakastietojärjestelmään.

Toimintayksikössä lääkehoitoa antavat vain ne henkilöstön jäsenet, joilla on tarvittava lääkehoidon koulutus ja varmistettu lääkehoidon osaaminen, ja tällaista henkilöstöä on riittävästi paikalla kaikkina vuorokauden aikoina.

Rajattua lääkevarastoa tulee ylläpitää toimintayksiköissä lukituissa ja tarkoituksenmukaisissa tiloissa. Rajattua lääkevarastoa tulee säilyttää erillään toimintayksikön asiakkaiden lääkkeitä.

Rajatun lääkevaraston lääkevalikoima on lääkehoitosuunnitelmassa rajoitettu lääkevalmisteisiin, jotka vastaavat asiakkaiden ennakoimattomia ja äkillisiä lääkehoidon tarpeita ja joita tarvitaan tilanteissa, joissa asiakkaan tiedossa oleva sairaus tai tila pahenee ja edellyttää nopeaa lääkehoitoa.

Rajatun lääkevaraston lääkevalikoima ei saa sisältää laskimonsisäisesti (i.v.) annosteltavia lääkevalmisteita, eikä muita antibiootteja kuin silmätippoja.

Toimintayksikön tulee huolehtia siitä, että asiakkaiden on mahdollista päästä lääkäripalveluiden piiriin hoitotarvettaan vastaavalla tavalla kaikkina vuorokauden aikoina.

PALVELUJEN TUOTTAJAN VELVOLLISUUDET

Toimintayksikön on pidettävä kirjaa rajattuun lääkevarastoon sisältyvistä sähköisestä lääkemääräyksestä annetun lain 3 §:n 8 kohdassa tarkoitetuista pääasiallisesti keskushermostoon vaikuttavista (jäljempänä pkv) lääkkeitä. Kirjanpitoon on sisällytettävä välttämättömät tiedot niiden kulutuksesta. Pkv-lääkkeitä koskevan kirjanpidon tiedot ovat salassa pidettäviä.

Toimintayksikön rajatun lääkevaraston vastuhenkilö vastaa siitä, että varaston ylläpitämisessä ja käytössä noudatetaan lakia, asetuksia ja määräyksiä. Toimintayksikön terveydenhuollosta vastaava laillistettu lääkäri tai, jos vastaavaa lääkäriä ei ole,

lääkehoitosuunnitelman hyväksynyt laillistettu lääkäri vastaa kuitenkin siitä, että rajattuun lääkevarastoon tilattavat lääkevalmisteet ovat toimintayksikön lääkehoitosuunnitelman mukaisia. Edellä mainittu lääkäri tai hänen valtuuttamansa laillistettu lääkäri on velvollinen allekirjoittaman rajattua lääkevarastoa koskevat lääketilaukset.

Palveluntuottajan tulee noudattaa toiminnassa lääkelakia (395/1987) ja lääkeasetusta (693/1987) sekä muita toimintaa koskevia säädöksiä ja määräyksiä.

Palvelujen tuottajan on ilmoitettava rajatun lääkevaraston ylläpitämiseen liittyvistä olennaisista muutoksista ja rajatun lääkevaraston ylläpitämisen lopettamisesta kirjallisesti Itä-Suomen aluehallintovirastolle.

REKISTERÖINTI

Lupa on merkitty rajattuja lääkevarastoja koskevaan rekisteriin.

SOVELLETUT OIKEUSOHJEET

Perusteluissa mainitut
Laki yksityisistä sosiaalipalveluista (922/2011) 3 §
Läkelaki (395/1987) 2, 68–73 ja 102 §

MUUTOKSENHAKU

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla Itä-Suomen hallinto-oikeuteen. Valitusosoitus on liitteenä.

LISÄTIEDOT

Lisätietoja asiasta antaa ylitarkastaja Kirsi Laitinen, puh. 0295 016 000, sähköposti: etunimi. sukunimi@avi.fi

Tämä asiakirja on hyväksytty sähköisesti viimeiseltä sivulta ilmenevin tavoin.

SUORITEMAKSU

Suoritemaksu 900 €

Maksun määräytyminen ja muutoksenhaun peruste

Valtion maksuperustelaki (150/1992) 1, 3–4, 6, 8, 11, 11a ja 12 §
Valtion maksuperusteasetus (211/1992) 1–3 ja 6 §
Valtioneuvoston asetus aluehallintovirastojen maksuista vuonna 2022 (201/2022) 1§, 4§ ja 8§ sekä liitteen kohta 1.

Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskus laskuttaa suoritemaksun palvelujen tuottajalta. Jos laskua ei makseta viimeistään eräpäivänä, peritään lisäksi säädetty viivästysmaksu. Maksut ovat ulosottokelpoisia ilman tuomiota tai päätöstä.

Maksuvelvollinen, joka katsoo, että maksun määräämisessä on tapahtunut virhe, voi vaatia siihen oikaisua aluehallintovirastolta kuuden kuukauden kuluessa maksun määräämisestä.

Oikaisuvaatimusohje suoritusmaksusta liitteenä.

JAKELU

Päätös Nilsin Vanhustensuoja r.y

Tiedoksi

Pohjois-Savon hyvinvointialue
Lääkevaraston vastuuhenkilö Hanna Koskivuori
Lääkehoitosuunnitelman hyväksynyt lääkäri Benjamin Kemiläinen
Toimintayksikön johtaja/vastuuhenkilö Hanna Koskivuori

Liitteet Oikaisuvaatimus
Valitusosoitus

Itä-Suomen aluehallintovirasto
Postiosoite: PL 2, 13035 AVI
Puhelinvaihte: 0295 016 000
kirjaamo.ita@avi.fi | www.avi.fi

Tämä asiakirja ISAVI/5755/2022 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument ISAVI/5755/2022 har godkänts elektroniskt

Ratkaisija Laitinen Kirsi 06.02.2023 09:49

Peruspalvelut, oikeusturva ja luvat

Pohjois-Savon hyvinvointialue

kirjaamo@pshyvinvointialue.fi

Leppävirran kotihoitoa koskeva valvonta-asia

Asian vireilletulo

Asia on tullut vireille Itä-Suomen aluehallintovirastossa epäkohtailmoituksella 2.12.2020.

Valvonnan kohde

Leppävirran perusturvalautakunta, kotihoito

Palvelu on siirtynyt 1.1.2023 Pohjois-Savon hyvinvointialueen järjestettäväksi

Ratkaisu

Asia ei anna aihetta enempiin toimenpiteisiin aluehallintovirastossa.

Aluehallintovirasto saattaa päätöksen Pohjois-Savon hyvinvointialueen tietoon ja toteaa, että sen tulee omavalvonnan keinoin huolehtia siitä, että toimintayksikössä toteutettavat palvelut täyttävät niille asetetut vaatimukset ja vastaavat kaikkina aikoina asiakkaiden palvelujen tarpeeseen.

Asian kuvaus

Itä-Suomen aluehallintovirasto on vastaanottanut 2.12.2020 kantelun (PSAVI/8910/2020), joka koskee Leppävirran kotihoidon toimintaa. Kantelussa tuodaan esille huoli henkilöstövajauksesta, työnjaon puutteista ja tiedonkulusta. Kantelun mukaan asiakaskäyntejä on jäänyt tekemättä ja lääkevirheitä on tapahtunut.

Lisäksi kantelussa kerrotaan, että kotihoidon toimistotilat eivät ole soveliaat sisäilmaltaan tai tiloiltaan ja toimistotiloissa käy ulkopuolisia ihmisiä samaan aikaan, kun kenttätyöntekijät pitävät raportteja asiakkaista. Hoivapalvelujohtajaan on oltu kirjoituksen mukaan yhteydessä tilanteesta, mutta muutosta ei ole tapahtunut.

Aluehallintovirasto on vastaanottanut epäkohtailmoitukseen täydennystä 10.3.2021 ja 30.3.2021. Saatujen täydennysten mukaan tilanne ei maaliskuussa 2021 ole parantunut ja kiertojen asiakasmäärät ovat edelleen noin 30 asiakasta / vuoro. Ilmoituksen mukaan perjantaina 26.3.2021 aamuvuorossa on ollut vain kuusi työntekijää normaalin kahdeksan sijaan. Yhdellä hoitajalla ollut aamuvuoron lähtötilanne 51 asiakasta, joihin saanut apua muulta henkilöstöltä ja päivän aikana hoitajalla toteutunut 34 asiakaspaikkaa, jolla työpäivän prosentiksi saatu 53 %. Ilmoittajan mukaan välittömän työn prosentti laskee, kun asiakkaan tosiasiallisesti saama välittömän työn aika alittuu.

Aluehallintovirasto on kantelun perusteella ottanut asian käsittelyyn sosiaalihuollon valvonta-asiana.

Asian selvittäminen aluehallintovirastossa

Itä-Suomen aluehallintovirasto on pyytänyt 9.2.2021 Leppävirran kunnan perusturvalautakuntaa hankkimaan tarvittavat selvitykset ja antamaan lausuntonsa esitettyihin asioihin.

Aluehallintovirasto vastaanotti 31.3.2021 Leppävirran kunnan hoivapalvelujohtaja Airi Piiponniemen antaman selvityksen sekä Leppävirran kunnan perusturvajohtaja Marena Paahdon lausunnon.

Selvityksen ja lausunnon liitteenä aluehallintovirastolle toimitettiin:

- henkilöstöluettelot 03/2021 ja 12/2020
- Leppävirran kotihoidon työprosessien analyysi FCG, 2017
- kotihoidon loppuraportti, Leppävirta Kotihoito, 2020
- yhteenveto asiakaskäyntimääristä kotihoidossa
- työvuorotaulukot marras-joulukuulta 2020
- Hai-pro-ilmoitukset vuodelta 2020
- Leppävirran kunnan kotihoidon omavalvontasuunnitelma
- esimerkki Hilikka-toiminnanohjausjärjestelmästä 7.11.2020
- toteuma
- suunnitellut ja toteutuneet tunnit 3.11.2020-7.12.2020
- kotihoidon suunnitellut ja toteutuneet tunnit marraskuulta 2020
- Rava-poikkileikkaus, 16.1.-9.2.2020
- asiakkaiden poissaolot päivittäin ja
- asiakaspaikat työntekijöittäin.

Aluehallintoviraston ratkaisun perustelut

Sovellettava lainsäädäntö

Sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista annetun lain (812/2000) 4 §:n mukaan asiakkaalla on oikeus saada sosiaalihuollon toteuttajalta laadultaan hyvää sosiaalihuoltoa ja hyvää kohtelua ilman syrjintää. Asiakasta on kohdeltava siten, ettei hänen ihmisarvoaan loukata sekä että hänen vakaumustaan ja yksityisyyttään kunnioitetaan. Sosiaalihuoltoa toteutettaessa on otettava huomioon asiakkaan toivomukset, mielipide, etu ja yksilölliset tarpeet sekä hänen äidinkielensä ja kulttuuritaustansa.

Sosiaalihuoltolain (1301/2019) 14 §:n mukaan hyvinvointialueen järjestämistä vastaavalle kuuluvina sosiaalipalveluina on järjestettävä mm. kohdan 7 mukaisesti kotihoitoa.

Sosiaalihuoltolain 19 a §:n mukaan kotihoidolla tarkoitetaan palvelua, jolla huolehditaan, että henkilö suoriutuu jokapäiväiseen elämään kuuluvista toiminnoista kodissaan ja asuinympäristössään. Kotihoitoon kuuluu asiakkaan yksilöllisen tarpeen mukainen hoito ja huolenpito, toimintakykyä ja vuorovaikutusta edistävä ja ylläpitävä toiminta, muu kuin em. henkilön suoriutumista tukeva toiminta ja terveydenhuoltolain 25 §:ssä tarkoitettu kotisairaanhoito.

Samankaltaisen 3 momentin mukaan kotihoitoa järjestetään henkilölle, joka tarvitsee sitä sillä perusteella, että hänen toimintakykynsä on alentunut korkean iän, sairauden, vamman tai muun vastaavan syyn vuoksi. Kotihoitoa järjestetään henkilön tarpeen mukaan vuorokaudenajasta riippumatta.

Terveydenhuoltolain (1326/2010) 25 §:n mukaan hyvinvointialueen on järjestettävä alueensa asukkaiden kotisairaanhoito. Kotisairaanhoito on hoito- ja palvelusuunnitelman mukaista tai tilapäistä potilaan asuinpaikassa, kotona tai siihen verrattavassa paikassa moniammatillisesti toteutettua terveyden- ja sairaanhoidon palvelua.

Ikääntyneen väestön sosiaalipalvelujen saatavuudesta ja saavutettavuudesta säädetään sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain 4 §:ssä. 4 §:n mukaan hyvinvointialueen on suunniteltava ja toteutettava sosiaali- ja terveydenhuolto sisällöltään, laajuudeltaan ja laadultaan sellaisena kuin asiakkaiden tarve edellyttää. Asiakkaan yksilöllisestä palvelutarpeen ja hoidon tarpeen arvioinnista säädetään erikseen. Palvelut on toteutettava yhdenvertaisesti, yhteen sovitettuina

palvelukokonaisuuksina sekä hyvinvointialueen väestön tarpeet huomioon ottaen lähellä asiakkaita.

Lain ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista (980/2012) (vanhuspalvelulaki) 13 §:n mukaan hyvinvointialueen on järjestettävä iäkkäälle henkilölle laadukkaita sosiaali- ja terveyspalveluja, jotka ovat hänen tarpeisiinsa nähden oikea-aikaisia ja riittäviä. Vanhuspalvelulain 14 §:n mukaan hyvinvointialueen on toteutettava iäkkään henkilön arvokasta elämää tukeva pitkäaikainen hoito ja huolenpito ensisijaisesti hänen kotiinsa annettavilla ja muilla sosiaali- ja terveydenhuollon avopalveluilla. Palvelut on sovittava sisällöltään ja määrältään vastaamaan iäkkään henkilön kulloisiakin palveluntarpeita.

Vanhuspalvelulain 19 §:n mukaan iäkkäälle henkilölle tarjottavien palveluiden on oltava laadukkaita ja niiden on turvattava hänelle hyvä hoito ja huolenpito.

Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain (612/2021, jatkossa järjestämislaki) 40 §:n 1 momentin mukaan hyvinvointialueen ja yksityisen palveluntuottajan on tämän lain mukaisessa toiminnassaan varmistettava omavalvonnalla tehtäviensä lainmukainen hoitaminen ja tekemiensä sopimusten noudattaminen. Hyvinvointialueen ja yksityisen palveluntuottajan on omavalvonnassaan erityisesti varmistettava palvelujen saatavuus, jatkuvuus, turvallisuus ja laatu sekä asiakkaiden yhdenvertaisuus. Tehtävien ja palvelujen omavalvonta on toteutettava osana niiden järjestämistä ja tuottamista.

Järjestämislain 42 §:n 2 momentin mukaan aluehallintovirasto valvoo toimialueellaan sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisen ja hyvinvointialueen järjestämisvastuulle kuuluvien palvelujen lainmukaisuutta ja antaa valvontaan liittyvää ohjausta.

Asian arviointi ja johtopäätökset

Henkilöstömitoitus ja työnjaon puutteet

Leppävirran perusturvajohtaja Marena Paahdon selvityksen mukaan Leppävirran kunnan kotihoidon henkilöstö koostuu kotihoidon esimiehestä, 30 lähihoitajasta, joista kolme toimii tiimivastaavina, neljästä sairaanhoitajasta, fysioterapeutista ja kolmesta palveluohjaajasta.

Paahdon selvityksen mukaan Leppävirran kunta varmistaa riittävän henkilöstömäärän kotihoidossa arvioimalla riittävyyttä päivittäin suhteessa asiakasmäärään. Kotihoidon riittävää henkilöstömäärää on varmistettu pitkäjänteisesti kotihoidon yksiköissä laajentamalla rekrytointikanavia ja

uusimalla rekrytointiprosesseja eri kanavilla useita kertoja. Lähihoitajien rekrytoinnissa on arvioitu hoiva-avustajien rekrytoinnin mahdollisuus ja työtehtävien uudelleen järjestely.

Selvityksen mukaan poissaolotilanteissa lähiesimies kartoittaa kaikki sijaisvaihtoehdot (varahenkilöt, sijaislistan, henkilöstövuokrausfirmat) ja sopii työstä sijaisen kanssa. Mikäli mistään ei saada sijaista, täytyy työt jakaa paikalla olevien työntekijöiden kesken. Jos resurssi näyttäytyy todella vajaana, pyritään työt organisoimaan siten, että kaikki ns. kriittiset työt hoidetaan ja ei akuutit työt siirretään. Selvityksen mukaan asiakas ei saa kärsiä tilanteesta hoidon laadun suhteen tai taloudellisesti ja mahdollinen hyvitys huomioidaan laskutuksessa.

Selvityksen mukaan työnjakaja ottaa huomioon töitä jakaessaan kulloisenkin päivän työn organisointiin liittyvät seikat, kuten henkilökunnan ja asiakkaiden poissaolot. Tilanteen kohentamiseksi ja perinteisten sijaisrekrytointien lisäksi tilapäistä työvoimaa on hankittu yhdeltä palveluntuottajalta kahden työntekijän verran ja kahden listan ajalle. Kaikkien paikallisten yksityisten kotihoitopalveluiden mahdollisuudet myydä kotihoidon palvelua / henkilöstöresurssia on kartoitettu ja tehty suoraostoja.

Selvityksen mukaan kotihoidossa on käytössä varahenkilöstö ja sijaislistat ovat ajan tasalla. Todella akuuteissa tilanteissa myös lähiesimies, palveluohjaajat ja fysioterapeutti tekevät laaja-alaisesti kotikäyntejä ja tarvittaessa sijaistavat poissaolevia työntekijöitä. Tarvittaessa on tehty henkilöstösiirtoja kotihoitoon päivätoiminnasta sekä asumispalveluista ja henkilöstölle on tarjottu korvaavaa työtä sairauspoissaolojen ajalle mahdollisuuksien mukaan. Leppävirran kunta myös korotti hälytysrahan kaksinkertaiseksi kahden työvuorolistan ajalle. Näillä kaikilla toimenpiteillä on varmistettu sosiaalihuollon asiakkaiden oikeutta asianmukaiseen palveluun.

Selvityksen mukaan kotihoidon asiakaskäyntien määrä työvuorossa vaihtelee. Normaalisti vuorossa on kotisairaanhoidajilla 2-10 asiakaskäyntiä, välitön asiakastyön määrä sairaanhoidajaa kohden on 10-30 % työajasta. Kotihoidon muulla henkilöstöllä (lähihoitajat, kodinhoitaja) on normaalisti 12-20 asiakaskäyntiä vuorossa, välitön asiakastyön määrä 50-70 % työajasta. Vajaalla henkilöstöresurssilla asiakaskäynnit ovat olleet enintään 24-32 asiakaskäyntiä, välitön asiakastyön määrä on tällöin ollut 60-111 % vuorossa. Tällöin kyseessä on voinut olla esimerkiksi ns. työntekijän tuplavuoro.

Leppävirran kunnan kotihoidon sosiaalipalvelujen omavalvontasuunnitelman mukaan kotihoidossa on aamuvuorossa 8-9

lähihoitajaa ja iltavuorossa 7 lähihoitajaa. Yövuorossa on 1 lähihoitaja, joka on todettu olevan liian vähäinen yöhoito -resurssi. Tähän omavalvontasuunnitelman mukaan puututaan joko henkilöstöjärjestelyin pikaisesti vuoden 2021 aikana tai viimeistään vuoden 2022 talousarviota laadittaessa. Kotisairaanhoidtajia on päivävuorossa arkisin 3-4.

Aluehallintovirasto toteaa, ettei selvityspyynnössä pyydettyjä toteutuneita työvuorotaulukoita marras-joulukuun ajalta 2020 ole toimitettu. Aluehallintovirasto toteaa, ettei pysty käytettävissä olevan selvityksen perusteella luotettavasti arvioimaan Peruspalvelukuntayhtymä Kallion kotihoidon henkilöstön riittävyttä suhteessa asiakkaiden avuntarpeeseen, määrään ja toimintaympäristöön. Saaduista selvityksistä ei käy ilmi paljonko kotihoidossa on pyydetyllä aikavälillä ollut päiviä, jolloin henkilöstöresurssi on vajaa.

Aluehallintoviraston käytettävissä olevista työntekijöiden päivittäisistä yhteenvetoluetteloista käy kuitenkin ilmi, että työvuorossa asiakaskäyntilukumäärä vaihtelee 11-31 asiakaskäyntiin. Selvitysten mukaan Leppävirran kotihoidossa suunniteltu asiakasmäärä henkilöstöllä (lähihoitajat, kodinhoitaja) on normaalisti 12-20 asiakaskäyntiä työvuorossa. Vajaalla henkilöstöresurssilla asiakaskäynnit ovat olleet 24-32 asiakaskäyntiä työvuorossa. Työntekijän asiakaskäyntimäärän noustessa asiakkaiden saama tosiasiallinen palveluaika lyhenee ja toteutumisaika laskee heille palvelutarpeen arvioinnin mukaan suunnitellusta ajasta.

Asiasta saatujen selvitysten perusteella aluehallintovirasto toteaa Leppävirran kunnan kotihoidon henkilöstöresurssien olleen ajoittain niukat asiakkaiden palveluntarpeisiin nähden, mikä on saattanut aiheuttaa puutteita kotihoidon asiakkaiden huolenpidossa.

Tiedonkulku

Leppävirran hoivapalvelujohtaja Airi Piiponniemen selvityksen mukaan lähiesimies on läsnä kotihoidon toimistolla joka viikko. Lisäksi lähiesimiehet ovat lisänneet tiedonkulkua laatimalla sähköpostitse välitettävät viikkokirjeet henkilökunnalle. Sähköpostin lukeminen kuuluu Piiponniemen mukaan jokaisen työntekijän perustehtävään. Selvityksen mukaan esimiehet jalkautuvat kentälle aika ajoin ja hoivapalvelujohtaja on tarjonnut henkilökunnalle mahdollisuutta keskusteluvartille. Hoivapalvelujohtaja on käynyt kotihoidon toimistolla pari kertaa vuodessa ja lähiesimiehen pyynnöstä osallistuu tarvittaessa tiimikokouksiin.

Aluehallintoviraston näkemyksen mukaan lähiesimiehen on tärkeää olla työntekijöiden saavutettavissa sovittuina aikoina virka-aikana/työaikanaan muulloinkin kuin viikoittaisella toimistokäynnillään. Työnantajan tehtävä on

huolehtia hyvästä tiedonkulusta ja siitä, että käytettäessä sähköpostia tiedonkulkuun työntekijöillä on tosiasiallinen mahdollisuus lukea sähköpostit työvuoron aikana.

Kotihoidon toimintatilan asianmukaisuus

Leppävirran hoivapalvelujohtaja Airi Piiponniemen selvityksen mukaan toimistotilan soveltuvuutta työtilaksi on selvitetty yhteistyössä työterveyshuollon, teknisen osaston sekä kiinteistöyhtiön kanssa. Sisäilmamittauksissa on osoitettu tilan olevan sisäilmaltaan sopiva työhön.

Selvityksen mukaan toimistotiloissa järjestetty kunnan ilmaishoitotarvikkeiden jakelu, mukaan lukien kotihoidon hoitotarvikkeet, on järjestetty toistaiseksi kotihoidosta käsin. Leppävirran kunnan arvion mukaan terveydenhuollon tulisi järjestää ilmaistarvikejakelu ja asia on otettu esille Kysterin Leppävirran terveyskeskuksen kanssa asianmukaisten tilojen löytymiseksi. Asia on jäänyt kesken, eikä kunta ole selvityksentekoaikaan saanut vastausta Kysteriltä. Asia on luvattu selvittää Kysterin taholta.

Selvityksen mukaan kotihoidon toimistotiloihin on haettu väljyyttä siirtämällä toimintoja toisaalle ja hankittu tilanjakaja tilojen jakamiseksi. Myös muita paikkakunnan tilavaihtoehtoja on kartoitettu ja sopivia tiloja kartoitetaan edelleen sitä mukaa, kun niitä vapautuu. Selvityksen mukaan työsuojelu jatkaa nykyisten tilojen soveltuvuuden selvittämistä yhteistyössä kotihoidon henkilöstön kanssa.

Yhteenveto

Aluehallintovirasto toteaa, ettei Leppävirran kunta ole velvollinen järjestämään sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja kuntalaisilleen 1.1.2023 lukien, vaan palvelujen järjestämisvastuu on siirtynyt Pohjois-Savon hyvinvointialueen vastuulle. Asiassa ei ole enää tarkoituksenmukaista antaa hallinnollista ohjausta lainmukaisesta palvelujen järjestämisestä Leppävirran kunnalle. Aluehallintovirasto saattaa tämän päätöksen Pohjois-Savon hyvinvointialueen tietoon ja otettavaksi huomioon palvelujen järjestämisessä hyvinvointialueella.

Pohjois-Savon hyvinvointialueen tulee omavalvonnan keinoin huolehtia siitä, että toimintayksikössä on henkilöstö, jonka määrä vastaa kaikkina aikoina palvelua saavien asiakkaiden määrää ja heidän toimintakykynsä edellyttämää palveluntarvetta.

Asia ei anna aihetta muihin toimenpiteisiin aluehallintovirastossa ja asian käsittely aluehallintovirastossa päättyy.

Aluehallintovirasto pahoittelee asian pitkää käsittelyaikaa.

Muutoksenhaku

Tämä päätös ei sisällä sellaista ratkaisua, johon voisi oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain (808/2019) 6 §:n 1 momentin perusteella hakea valittamalla muutosta.

Sosiaalihuollon ylitarkastaja Satu Syrjälä

Sosiaalihuollon ylitarkastaja Jaana Tihinen

Aluehallintovirasto käyttää sähköistä hyväksyntää, jonka merkinnät ovat asiakirjan lopussa.

Jakelu

Pohjois-Savon hyvinvointialue, kotihoito

Lisätietoja

Lisätietoja antaa tarvittaessa Sosiaalihuollon ylitarkastaja Jaana Tihinen puh. 0295 016 000 (vaihde)

Itä-Suomen aluehallintovirasto
Postiosoite: PL 2, 13035 AVI
Puhelinvaihde: 0295 016 000
kirjaamo.ita@avi.fi | www.avi.fi

Tämä asiakirja ISAVI/8910/2020 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument ISAVI/8910/2020 har godkänts elektroniskt

Ratkaisija Syrjälä Satu 01.02.2023 12:42

Esittelijä Tihinen Jaana 01.02.2023 12:38

Puhella Oy
Kauppakatu 31 L 2 b
87100 Kajaani

Y-tunnus: 3265385-8

ASIA

Yksityisen terveydenhuollon palvelujen tuottajan toimipaikan lopettaminen

Puhella Oy on ilmoittanut Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolle (Valvira) yksityisen terveydenhuollon palvelujen lopettamisesta seuraavassa toimipaikassa:

1. Palveluja tuottava toimipaikka:

Puhella Oy

(OID-tunnus 1.2.246.10.32653858.10.1)

Karoliinantie 16

87200 Kajaani

Toiminnan lopettamispäivä: 01.02.2023

Ilmoituksen mukaan potilasasiakirjat säilytetään Puhella Oy:n toimipaikassa osoitteessa Kauppakatu 31 L 2B, 87100 Kajaani.

Potilasasiakirjojen säilyttämisessä tulee noudattaa potilaan asemasta ja oikeuksista annettua lakia (785/1992) sekä potilasasiakirjoista annettua sosiaali- ja terveysministeriön asetusta (94/2022).

Toiminnan päättymisestä on tehty merkintä yksityisten palvelujen antajien rekisteriin.

Lisätietoja asiasta antaa tarkastaja Jenny Toikander, puhelin 0295 209 396, sähköposti: jenny.toikander@valvira.fi.

Ratkaistu: 15.02.2023

Ratkaisija: Toikander Jenny

Virka-asema: Tarkastaja

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu

asiankäsittelyjärjestelmässä.

Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaamosta.

Tiedoksi

Kansaneläkelaitos, terveystoimisto
Terveyden ja hyvinvoinnin laitos
Itä-Suomen aluehallintovirasto
Pohjois-Suomen aluehallintovirasto
Kainuun hyvinvointialue
Pohjois-Savon hyvinvointialue